

LATVIJAS REPUBLIKAS VALSTS KONTROLE
Ceturtais revīzijas departaments

SKANSTES IELA 50, RĪGA, LV – 1013
tālr. 67017510, 67017505, fakss 67017673, e-pasts: ceturtais@lrvk.gov.lv

Vides aizsardzības un reģionālās
attīstības ministrijas
valsts sekretāram Guntim Puķītim
Peldu ielā 25, Rīgā, LV-1494

REVĪZIJAS ZIŅOJUMS

Rīgā

20.01.2015.

Nr.2.4.1-14/2014

**Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanas atbilstība
plānotajiem mērķiem un tiesību aktu prasībām**

Saturs

Revīzijas juridiskais pamatojums	3
Revīzijas mērķis	3
Revīzijas apjoms.....	3
Valsts kontroles revidentu atbildība	5
Revidējamās vienības atbildība	5
Kopsavilkums	5
Revidējamās jomas īss raksturojums	9
Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi	12
<i>Nepareizas pārrēķina metodikas no tilpuma uz svara vienībām piemērošanas rezultātā tiek nepamatoti palielināta atkritumu apsaimniekošanas maksa, kā rezultātā Jelgavas pilsētas, Jelgavas novada un Ozolnieku novada, kā arī Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona atkritumu radītāji, tajā skaitā iedzīvotāji, par atkritumu apglabāšanu kopumā pārmaksājuši 2 076 380 eiro par faktiski neesošu atkritumu apglabāšanu poligonā</i>	12
<i>Uzsākot nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanu, šķirošanas līniju apsaimniekotāji nepamatoti iekasē maksu arī par sašķirotajiem un poligonā neapglabātajiem atkritumiem, tā rezultātā Jelgavas pilsētas, Jelgavas novada un Ozolnieku novada, kā arī Ventspils, Vidusdaugavas un Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona atkritumu radītājiem, tajā skaitā iedzīvotājiem, ir radīti nepamatoti izdevumi 1 570 961 eiro apmērā</i>	16
<i>Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija laika posmā no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. no atkritumu apsaimniekotājiem ir nelikumīgi iekasējusi maksu par atzinumu sniegšanu 32 508 eiro apmērā</i>	18
<i>Ir izvērtējama Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācijas iesaistes nepieciešamība atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas procesā</i>	20
<i>Lai pašvaldība varētu efektīvi organizēt atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā, kā arī nodrošinātu taisnīgu un skaidru noteikumu iekļaušanu līgumos, ir nepieciešams noteikt pašvaldības un sadzīves atkritumu apsaimniekotāja līguma minimālās prasības</i>	21
<i>Lai nodrošinātu taisnīgus līguma noteikumus, ir nepieciešams noteikt patērētāja un sadzīves atkritumu apsaimniekotāja līguma minimālās prasības</i>	28

- 1.pielikums Atkritumu apsaimniekošanas reģioni un atkritumu poligoni Latvijā
- 2.pielikums Pašvaldību un atkritumu apsaimniekotāju noslēgto līgumu izvērtējums atbilstoši līgumu būtiskajiem noteikumiem

Revīzijas juridiskais pamatojums

1. Pamatojoties uz Valsts kontroles likuma 2.pantu un Valsts kontroles Ceturtā revīzijas departamenta 06.05.2014. revīzijas uzdevumu Nr.2.4.1-14/2014, veikta lietderības revīzija par *Sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanas atbilstību plānotajiem mērķiem un tiesību aktu prasībām*.
2. Revīziju veica vecākais valsts revidents Jānis Salenieks (revīzijas grupas vadītājs), vecākā valsts revidente Kristīne Loča un valsts revidentes Iveta Mansura-Garsija, Olga Loginova un Zane Reizniece.

Revīzijas mērķis

3. Revīzijas mērķis ir pārliecināties, vai sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšana atbilst plānotajiem mērķiem un tiesību aktu prasībām.

Revīzijas apjoms

4. Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem revīzijas standartiem.
5. Lai revīzijā iegūtu pietiekamu pārliecību par sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanas atbilstību plānotajiem mērķiem un tiesību aktu prasībām, revīzija tika veikta:
 - 5.1. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā, kura koordinē atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna īstenošanu un sagatavo normatīvo aktu projektus atkritumu apsaimniekošanas jomā¹;
 - 5.2. Valsts vides dienestā, kurš atkritumu apsaimniekotājam izsniedz atbilstošas atļaujas darbības veikšanai un periodiski kontrolē to darbību²;
 - 5.3. izvēlētās un revīzijas izlasē iekļautās astoņās pašvaldībās, kuru uzdevums ir organizēt sadzīves atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā³, izvēloties atkritumu apsaimniekotāju, kurš veiks sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu un uzglabāšanu⁴;
 - 5.4. izvēlētos un revīzijas izlasē iekļautos trīs sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojumu sniedzēju uzņēmumos, kuri aprēķina tarifa projektu par sadzīves atkritumu apglabāšanu⁵.
6. Lai pārbaudītu, kā izlasē iekļautās pašvaldības veic uzraudzību pār izvēlētajiem atkritumu apsaimniekotājiem, revīzijas laikā tika iegūta informācija arī no tiem.
7. Revīzijas rezultātā ir sagatavoti 12 revīzijas ziņojumi:
 - 7.1. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (turpmāk – VARAM);
 - 7.2. astoņām pašvaldībām - Aizkraukles novada pašvaldībai, Cesvaines novada pašvaldībai, Jelgavas pilsētas pašvaldībai, Kuldīgas novada pašvaldībai, Lubānas novada pašvaldībai, Neretas novada pašvaldībai, Preiļu novada pašvaldībai un Vārkavas novada pašvaldībai;

¹ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 7.panta pirmās daļas 1.un 2. punkts.

² Atkritumu apsaimniekošanas likuma 12.panta pirmā daļa un 14.panta pirmā daļa.

³ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 8.panta pirmās daļas 1.punkts.

⁴ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 18.panta pirmā daļa.

⁵ Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas padomes 09.03.2011. lēmuma Nr.1/1 „Sadzīves atkritumu apglabāšanas pakalpojuma tarifa aprēķināšanas metodika” 1.punkts.

- 7.3. trīs atkritumu poligonu apsaimniekotājiem – SIA „Ventspils labiekārtošanas kombināts” (reģ.Nr.41203001052), SIA „Vidusdaugavas SPAAO” (reģ.Nr.55403015551) un SIA „ZAAO” (reģ.Nr.44103015509).
8. Revīzijas mērķis, veicot pārbaudes pašvaldībās, ir pārliecināties, vai pašvaldības:
- 8.1. ir nodrošinājušas, ka atkritumu apsaimniekošanas maksā ir iekļautas tikai pamatotas izmaksas, tajā skaitā vai atkritumu apglabāšanas poligona tarifs un dabas resursu nodoklis tiek piemērots tikai par poligonos apglabāto atkritumu daudzumu, nevis par sašķirotajiem un pārstrādājamiem atkritumiem;
 - 8.2. nodrošina, ka tiek ievērotas vides aizsardzības prasības (t.sk. atkritumu dalītā savākšana).
9. Revīzijas mērķis, veicot pārbaudes pie atkritumu poligonu apsaimniekotājiem, ir pārliecināties, vai atkritumu poligonu apsaimniekotāji:
- 9.1. ir nodrošinājuši, ka tarifs par sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos un dabas resursu nodoklis par atkritumu apglabāšanu tiek piemērots tikai par poligonos apglabāto atkritumu daudzumu;
 - 9.2. kuri nodarbojas arī ar atkritumu apsaimniekošanu pašvaldībās, ir nodrošinājuši, ka to aprēķinātajā atkritumu apsaimniekošanas maksā ir piemērots atbilstošs pārejas koeficients no atkritumu svara uz tilpuma vienībām.
10. Šis revīzijas ziņojums ir sagatavots VARAM par sadzīves atkritumu apsaimniekošanas organizēšanas atbilstību plānotajiem mērķiem un tiesību aktu prasībām.
11. Revīzijā netika pārbaudītas šādas jomas:
- 11.1. VARAM darbības Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna īstenošanā, jo dokuments⁶ ir apstiprināts 2013.gadā un pirmās atskaites par plāna izpildi ir plānots sagatavot tikai līdz 01.07.2016.;
 - 11.2. iepakojuma kā atsevišķa atkritumu veida apsaimniekošana, jo obligātu depozieta sistēmu atkārtoti lietojamam un vienreiz lietojamam dzērienu iepakojumam ir plānots ieviest tikai no 01.01.2015.⁷;
 - 11.3. pašvaldībām piederošo uzņēmumu iesaistes komercdarbībā pamatojums un atbilstība normatīvā akta⁸ prasībām, kā arī iespējamā konkurences deformācija atkritumu apsaimniekošanas jomā, ņemot vērā, ka vēl nav izveidojusies vienveidīga un konsekventa tiesu prakse jautājumā par *in-house* principa piemērošanu sadzīves atkritumu apsaimniekotāja izvēlē;
 - 11.4. sabiedrisko pakalpojumu regulatora darbības, apstiprinot tarifus par sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos⁹;
 - 11.5. sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma maksas aprēķina pareizība daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās saskaņā ar normatīvo aktu¹⁰, ja dzīvokļu īpašnieki nav savstarpēji vienojušies par citu aprēķina kārtību.

⁶ Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.-2020.gadam (apstiprināts ar Ministru kabineta (turpmāk – MK) 21.03.2013. rīkojumu Nr.100).

⁷ Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2013.-2020.gadam (apstiprināts ar MK 21.03.2013. rīkojumu Nr.100) 20.-21.lp.; koncepcija par depozieta sistēmas piemērošanu dzērienu iepakojumam (apstiprināta ar MK 17.05.2013. rīkojumu Nr.195).

⁸ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmā daļa.

⁹ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 40.pants.

¹⁰ MK 09.12.2008. noteikumu Nr.1013 „Kārtība, kādā dzīvokļa īpašnieks daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā norēķinās par pakalpojumiem, kas saistīti ar dzīvokļa īpašuma lietošanu” 17.4.apakšpunkts.

12. Revīzijā tika veikta pašvaldību aptauja par atkritumu apsaimniekošanas maksas noteikšanu konkrētajā pašvaldībā. Atbildes uz anketas jautājumiem iesniedza 97% aptaujāto pašvaldību.
13. Revīzija tika veikta par laika posmu no 01.01.2012. līdz 30.06.2014.
14. Tā kā revidējamais laika posms ietvēra Latvijas Republikas nacionālās valūtas – lata nomaiņu uz eiro, tad revīzijas ziņojumā visas skaitliskās vērtības ir izteiktas eiro, piemērojot valūtas kursu – viens eiro ir 0,702804 lati.

Valsts kontroles revidentu atbildība

15. Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem, pietiekamiem un ticamiem revīzijas pierādījumiem.

Revidējamās vienības atbildība

16. VARAM ir atbildīga par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Kopsavilkums

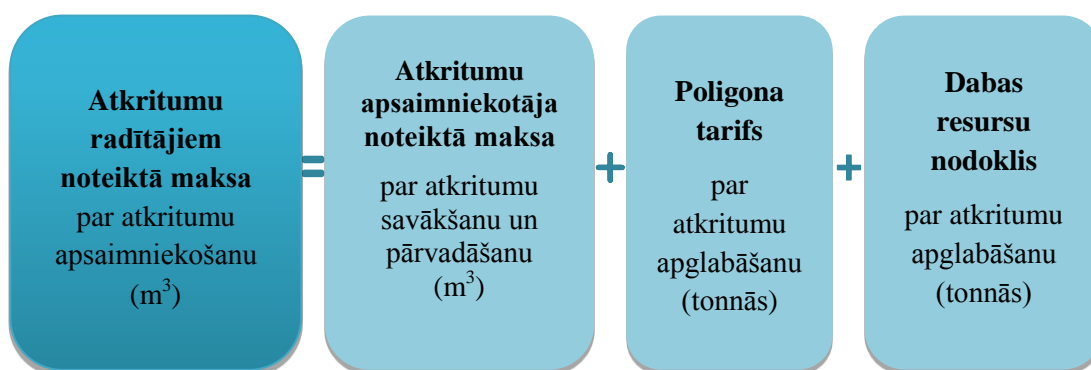
Revīzijas rezultātā ir secināts, ka 44 pašvaldībās laika posmā no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. no atkritumu radītājiem, tajā skaitā iedzīvotājiem, ir nepamatoti iekasēta atkritumu apsaimniekošanas maksa **3 647 341 eiro** apmērā.

Šī pārmaxa ir veidojusies, atkritumu apsaimniekotājam piemērojot faktiskajai situācijai neatbilstošu maksas aprēķina metodiku, kā arī nepamatoti iekasējot dabas resursu nodokli par atkritumu poligonam faktiski nenodotu atkritumu apglabāšanu.

I

Nepareizas pārrēķina metodikas no tilpuma uz svara vienībām piemērošanas rezultātā 25 pašvaldību atkritumu radītāji, tajā skaitā iedzīvotāji, laika posmā no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. ir pārmaxājuši 2 076 380 eiro par faktiski neesošu atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonā

17. Pašvaldību pienākums ir organizēt sadzīves atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā. Lai šo pienākumu izpildītu, pašvaldība izvēlas komersantu - atkritumu apsaimniekotāju un slēdz ar šo komersantu līgumu par sadzīves atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu (turpmāk – apsaimniekošanu).
18. Atkritumu apsaimniekotāji tālāk slēdz līgumus ar atkritumu radītājiem (juridiskām personām un māsājniecībām) par to radīto atkritumu apsaimniekošanu.
19. Lai iekasētu maksu par atkritumu apsaimniekošanu no atkritumu radītājiem, atkritumu apsaimniekotāji izraksta rēķinus, tajos norādot maksu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.
20. Maksa par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu sastāv no trim komponentiem, un tie ir izteikti atšķirīgās mērvienībās – kubikmetros vai tonnās.

21. Lai izrakstītu rēķinu atkritumu radītājiem un noteiktu kopējo maksu par kubikmetru, atkritumu apsaimniekotājs pārrēķina tonnās izteikto atkritumu apjomu no svara mērvienības uz tilpuma mērvienību.
22. Atkritumu apsaimniekotāji piemēro faktiskajai situācijai neatbilstošus pārrēķina koeficientus, kā rezultātā no atkritumu radītājiem savāktais kubikmetru skaits tiek mākslīgi palielināts, un laika posmā no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. 25 pašvaldību¹¹ atkritumu radītāji, tajā skaitā iedzīvotāji, ir pārmaksājuši kopumā 2 076 380 eiro par faktiski neesošu atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonā.
23. Valsts kontrole ir ieteikusi VARAM pilnveidot normatīvo aktu regulējumu, kas paredzētu atkritumu apsaimniekošanas maksas aprēķinam izmantot atkritumu apsaimniekotāja mērījumu rezultātā noteiktu koeficientu pārejai no svara uz tilpuma mērvienībām.

II

Atkritumu šķirošanas līniju uzstādīšanas rezultātā samazinot poligonos apglabājamo atkritumu apjomu, bet turpinot no atkritumu radītājiem, tajā skaitā iedzīvotājiem, iekasēt dabas resursu nodokli par atkritumu apglabāšanu iepriekšējā apjomā, 44 pašvaldību iedzīvotāji laika posmā no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. ir pārmaksājuši kopumā 1 570 961 eiro

24. Lai samazinātu apglabājamo nešķirotu sadzīves atkritumu daudzumu, laika posmā līdz 2014.gadam ir izveidotas četras nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas līnijas, kuru darbības rezultātā ir būtiski samazinājies atkritumu poligonos apglabājamo atkritumu daudzums.
25. Lai arī nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas līniju darbības rezultātā atkritumu poligonā apglabāto atkritumu daudzums ir samazinājies, tomēr šķirošanas līniju apsaimniekotāji nepamatoti iekasē dabas resursu nodokli par sašķirotajiem un poligonā neapglabātajiem atkritumiem, tādējādi 44 pašvaldību¹² atkritumu radītājiem, tajā skaitā iedzīvotājiem, laika posmā no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. ir radīti nepamatoti izdevumi 1 570 961 eiro apmērā.

¹¹ Jelgavas pilsēta, Jelgavas novads un Ozolnieku novads, Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldības (Valmieras pilsēta, kā arī Alojās, Amatas, Beverīnas, Burtņieku, Cēsu, Jaunpiebalgas, Kocēnu, Krimuldas, Limbažu, Līgatnes, Mazsalacas, Naukšēnu, Pārgaujas, Priekuļu, Raunas, Rūjienas, Salacgrīvas, Smiltenes, Strenču, Valkas un Vecpiebalgas novads).

¹² Jelgavas pilsēta, Jelgavas novads un Ozolnieku novads, Ventspils atkritumu apsaimniekošanas reģions (Ventspils pilsēta un trīs novadi: Alsungas novads, daļa Kuldīgas novada - Kuldīgas pilsēta, Ēdoles, Gudenieku, Īvandes, Kurmāles, Padures, Pelču, Rumbas, Snēpeles, Turlavas pagasts - un Ventspils novads), Vidusdaugavas atkritumu apsaimniekošanas reģions (Jēkabpils pilsēta un 14 novadi: Aizkraukles, Aknīstes, Ērgļu, Jaunjelgavas, Jēkabpils, Kokneses, Krustpils, Madonas, Neretas, Pļaviņu, Salas, Skrīveru, Viesītes un Varakļānu novads) un Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģions (Valmieras pilsēta un 21 novads: Alojās, Amatas, Beverīnas, Burtņieku, Cēsu, Jaunpiebalgas, Kocēnu, Krimuldas, Limbažu, Līgatnes, Mazsalacas, Naukšēnu, Pārgaujas, Priekuļu, Raunas, Rūjienas, Salacgrīvas, Smiltenes, Strenču, Valkas un Vecpiebalgas novads).

26. Lai nodrošinātu pamatotu izdevumu par atkritumu apglabāšanu iekļaušanu atkritumu radītāju, tajā skaitā iedzīvotāju, rēķinos, Valsts kontrole šķirošanas līniju apsaimniekotājiem sniedza ieteikumu veikt dabas resursu nodokļa un poligona tarifa iekasēšanu tikai par to atkritumu daļu, kas tiek apglabāta poligonā.
27. Ņemot vērā, ka atkritumu apsaimniekošanas rezultātā var tikt samazināts apglabājamo atkritumu apjoms, Valsts kontrole ir ieteikusi VARAM pilnveidot normatīvo aktu regulējumu, lai tiktu nodrošināta dabas resursu nodokļa iekasēšana tikai par to atkritumu daļu, kas tiek apglabāta poligonā¹³.
28. Revidenti vērš arī uzmanību, ka atkritumu šķirošanas līniju ieviešana izraisīja būtiskas izmaiņas Jelgavas pilsētas atkritumu apsaimniekotāja un Ventspils atkritumu poligona apsaimniekotāja saimnieciskajā darbībā un izmaksu struktūrā, radot papildu izdevumus un papildu ieņēmumus, taču Jelgavas pilsētas atkritumu apsaimniekotājs nav pārskatījis maksu par atkritumu savākšanu un pārvadāšanu un Ventspils atkritumu poligona apsaimniekotājs nav pārskatījis poligona tarifu, tādējādi:
- 28.1. kompensējot atkritumu šķirošanas līniju ieviešanas un uzturēšanas izmaksas ar nepamatoti iekasēto atkritumu apglabāšanas maksu;
- 28.2. nenodrošinot, ka tajos tiktu ietvertas tikai tehnoloģiski un ekonomiski pamatotas izmaksas.
29. Valsts kontrole ir ieteikusi šķirošanas līniju apsaimniekotājiem¹⁴ pārskatīt maksu par atkritumu savākšanu un pārvadāšanu, kā arī poligona tarifu, lai nodrošinātu, ka tajos tiktu iekļautas tikai tehnoloģiski un ekonomiski pamatotas izmaksas un demonstrētu saviem iedzīvotājiem ekonomisko ieguvumu no šķirošanas līnijas izveides.

Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija laika posmā no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. no atkritumu apsaimniekotājiem ir nelikumīgi iekasējusi maksu par atzinumu sniegšanu 32 508 eiro apmērā.

Vienlaikus ir izvērtējama Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācijas iesaistes nepieciešamība atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas procesā.

30. Lai veiktu atkritumu apsaimniekošanas darbības, atkritumu apsaimniekotājam ir jāsaņem Valsts vides dienesta izsniegta atļauja (turpmāk – atkritumu apsaimniekošanas atļauja).
- Valsts vides dienests nodrošina atkritumu apsaimniekošanas atļaujas izsniegšanas procesu, kas ietver nepieciešamību saņemt Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācijas (turpmāk – Asociācija) neatkarīgas ekspertu komisijas (turpmāk – Asociācijas komisija) atzinumu par atkritumu apsaimniekotāja tehniskajām iespējām veikt atkritumu apsaimniekošanas darbības (turpmāk – Atzinums).
31. Pirms atkritumu apsaimniekošanas atļaujas saņemšanas atkritumu apsaimniekotājam ir jāsamaksā valsts nodeva.
- Asociācijas valde, papildus valsts nodevai, ir noteikusi maksu par Atzinumu sniegšanu, neskatoties uz to, ka *Valsts pārvaldes iekārtas likums*¹⁵ nosaka, ka valsts pārvaldes uzdevuma ietvaros privātpersonu sniegto pakalpojumu maksas apmēra noteikšanas un apstiprināšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

¹³ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 39.panta pirmās daļas 2.punkts un Dabas resursu nodokļa likuma 3.pielikums.

¹⁴ Jelgavas pilsētas atkritumu apsaimniekotājs un Ventspils atkritumu poligona apsaimniekotājs.

¹⁵ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 43.¹ panta otrā daļa.

Līdz ar to Asociācija no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. no atkritumu apsaimniekotājiem ir nelikumīgi pieprasījusi maksu par Atzinumu sniegšanu 32 508 eiro apmērā.

32. Valsts kontrole ir ieteikusi VARAM veikt darbības, lai novērstu, ka Asociācija pretēji *Valsts pārvaldes iekārtas likumam*¹⁶ papildus valsts nodevai iekasē maksu par Atzinumu sniegšanu.
33. Asociācijas iesaistes nepieciešamība atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas procesā ir izvērtējama, jo:
 - 33.1. Valsts vides dienests atkritumu apsaimniekošanas atļaujas vairākos gadījumos ir izsniedzis bez Asociācijas komisijas Atzinumiem, jo tie nav iesniegti noteiktajā termiņā;
 - 33.2. Asociācijas komisijas negatīvajos Atzinumos nav norādīts pietiekams pamatojums, līdz ar to Valsts vides dienestam ir nepieciešams ieguldīt papildu resursus, lai pārliecinātos, ka atkritumu apsaimniekotājam tiešām nav pietiekamas tehniskās iespējas veikt atkritumu apsaimniekošanas darbības;
 - 33.3. piecas no sešām atkritumu apsaimniekošanas darbībām ir iespējams veikt bez Asociācijas komisijas Atzinuma saņemšanas.
34. Valsts kontrole ir ieteikusi VARAM izvērtēt Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācijas iesaistes nepieciešamību atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas procesā.

Pašvaldību noslēgtie līgumi ar atkritumu apsaimniekotājiem un atkritumu apsaimniekotāju noslēgtie līgumi ar iedzīvotājiem vairumā gadījumu nenodrošina iedzīvotāju interešu aizstāvību un iespēju efektīvi organizēt atkritumu apsaimniekošanu attiecīgās pašvaldības teritorijā.

I

Pašvaldību un sadzīves atkritumu apsaimniekotāju noslēgtie līgumi

35. Pašvaldībām, slēdzot līgumu ar izraudzīto atkritumu apsaimniekotāju par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu savā administratīvajā teritorijā, ir jāievēro gan normatīvo aktu¹⁷ nosacījumi, gan VARAM izstrādātie ieteikumi¹⁸ sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumu būtiskajiem nosacījumiem.
36. Pašvaldību noslēgtie līgumi ar atkritumu apsaimniekotājiem ne vienmēr atbilst normatīvo aktu¹⁹ prasībām un VARAM ieteikumiem, tādējādi negatīvi ietekmējot pašvaldības un iedzīvotāju intereses un ierobežojot pašvaldību iespējas efektīvi organizēt atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā.
37. Piemēram, līgumos ne vienmēr ir noteikta atkritumu apsaimniekošanas maksas pārskatīšanas kārtība un iedzīvotāju informēšana par maksas izmaiņām, informācijas par noslēgtajiem līgumiem ar iedzīvotājiem nodošanas kārtība jaunajam atkritumu

¹⁶ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 43.¹ panta otrā daļa.

¹⁷ Atkritumu apsaimniekošanas likums, Publisko iepirkumu likums, Valsts pārvaldes iekārtas likums, likums „Par pašvaldībām”.

¹⁸ VARAM 23.05.2013.vēstules Nr.2.18-1e/4605 „Par ieteikumiem iepirkuma procedūru organizēšanā, pašvaldībām izvēloties atkritumu apsaimniekotāju, un ieteikumiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumu būtiskajiem nosacījumiem” visām pašvaldībām 2.pielikums.

¹⁹ Atkritumu apsaimniekošanas likums, Publisko iepirkumu likums, Valsts pārvaldes iekārtas likums, likums „Par pašvaldībām”.

apsaimniekotājam, kā arī kārtība, kādā atkritumu apsaimniekotājs ar pašvaldību saskaņo līgumu projektus ar iedzīvotājiem.

38. Pašvaldību līgumi ar atkritumu apsaimniekotājiem neparedz līgumu izpildes kvalitātes prasības un nenosaka izmērāmus novērtējuma kritērijus, tādējādi pašvaldībai nav iespēju izvērtēt atkritumu apsaimniekotāja sniegtā pakalpojuma kvalitāti un lemt par tā uzlabošanu nolūkā aizstāvēt iedzīvotāju intereses.
39. Valsts kontrole ir ieteikusi VARAM izstrādāt normatīvā akta projektu, nosakot minimālās pašvaldības un sadzīves atkritumu apsaimniekotāja līgumā iekļaujamās prasības, tādējādi veicinot pašvaldības un iedzīvotāju interešu aizstāvību un samērīguma principa piemērošanu.

II

Iedzīvotāju un sadzīves atkritumu apsaimniekotāju noslēgtie līgumi

40. Atkritumu apsaimniekošanas līgumus, kas tiek slēgti ar iedzīvotājiem, sagatavo atkritumu apsaimniekotājs, un to saturs un noteikumi katrā pašvaldībā atšķiras.
41. Veicot līgumu analīzi, Patērētāju tiesību aizsardzības centrs kā kompetentā iestāde atkritumu apsaimniekotāju līgumos ar iedzīvotājiem ir identificējis virkni netaisnīgu noteikumu.

Piemēram, attiecībā uz strīdu izskatīšanas un pretenziju iesniegšanas kārtību; līgumsoda vai cita veida kompensācijas piemērošanu; pakalpojuma sniedzēja tiesībām nesniegt pakalpojumu; nosakot nevienlīdzīgas tiesības līgumslēdzējam pusēm; atļaujot pakalpojuma sniedzējam veikt vienpusējas izmaiņas līguma noteikumos.
42. Tādējādi ir secināms, ka spēkā esošā atkritumu apsaimniekošanas līgumu starp atkritumu apsaimniekotājiem un iedzīvotājiem slēgšanas prakse vairumā gadījumu un virknē aspektu nenodrošina patērētāju interešu aizsardzību.
43. Valsts kontrole ir ieteikusi VARAM sadarbībā ar Patērētāju tiesību aizsardzības centru izstrādāt normatīvā akta projektu, nosakot iedzīvotāju un sadzīves atkritumu apsaimniekotāja līgumā iekļaujamās minimālās prasības, tādējādi veicinot iedzīvotāju interešu aizstāvību un samērīguma principa piemērošanu.

Revidējamās jomas īss raksturojums

44. Atkritumu apsaimniekošanu Latvijā nosaka Atkritumu apsaimniekošanas likums un no tā izrietošie Ministru kabineta noteikumi.
45. Atkritumu apsaimniekošana jāveic tā, lai neapdraudētu cilvēku dzīvību un veselību. Atkritumu apsaimniekošana nedrīkst negatīvi ietekmēt vidi²⁰.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas loma sadzīves atkritumu apsaimniekošanā

46. VARAM ir atbildīga par:

- 46.1. atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna īstenošanu;
- 46.2. normatīvo aktu projektu atkritumu apsaimniekošanas jomā sagatavošanu;
- 46.3. bīstamo atkritumu apsaimniekošanas koordinēšanu un organizēšanu;
- 46.4. sadzīves atkritumu poligonu ierīkošanas koordinēšanu²¹.

²⁰ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 4.pants.

²¹ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 7.panta pirmā daļa.

47. Atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas likumam²² ir izstrādāts Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāns 2013.-2020.gadam²³. Plānā ir izvirzīti šādi mērķi:

- 47.1. novērst atkritumu rašanos un nodrošināt kopējā radīto atkritumu daudzuma ievērojamu samazināšanu;
- 47.2. nodrošināt atkritumu kā resursu racionālu izmantošanu;
- 47.3. nodrošināt, ka radītie atkritumi nav bīstami, ka atkritumi pēc iespējas tiek atgriezti vidē noderīgā veidā, kā arī to, ka atkritumi tiek pārstrādāti pēc iespējas tuvāk to rašanās vietai;
- 47.4. nodrošināt apglabājamo atkritumu daudzuma samazināšanu²⁴.

Valsts vides dienesta loma sadzīves atkritumu apsaimniekošanā

- 48. Atkritumu apsaimniekotājam pirms darbu veikšanas Valsts vides dienestā jāsaņem atļauja atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai²⁵.
- 49. Valsts vides dienests periodiski kontrolē atkritumu apsaimniekotāja darbību un atkritumus radoša komersanta darbību atbilstoši normatīvajiem aktiem atkritumu apsaimniekošanas jomā un attiecīgajai atļaujai, it īpaši attiecībā uz savākto un pārvadāto atkritumu izcelsmi, īpašībām, daudzumu un pārvadājuma galamērķi²⁶.

Pašvaldību loma sadzīves atkritumu apsaimniekošanā

- 50. Viens no pašvaldības uzdevumiem ir organizēt sadzīves atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā atbilstoši pašvaldības saistošajiem noteikumiem par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu²⁷.
- 51. Pašvaldība, balstoties uz atkritumu apsaimniekotāja iesniegto maksas aprēķinu²⁸, nosaka maksu²⁹ par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu un izdod saistošos noteikumus.
- 52. Izvēloties atkritumu apsaimniekotāju, pašvaldība izvēlas vienu no šādiem variantiem:
 - 52.1. veic publisko iepirkumu vai publiskās un privātās partnerības procedūru³⁰;
 - 52.2. deleģē uzdevumu pašvaldības kapitālsabiedrībai, pamatojoties uz likumā noteikto izņēmumu publiskā iepirkuma procedūras piemērošanai³¹.

Pašvaldība ar izvēlēto atkritumu apsaimniekotāju slēdz līgumu par sadzīves atkritumu savākšanu, tai skaitā dalīto atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu un uzglabāšanu attiecīgajā administratīvajā teritorijā³².

Savukārt sadzīves atkritumu apsaimniekotājs, kuru izvēlējusies pašvaldība, slēdz līgumu ar pašvaldības administratīvajā teritorijā esošajiem atkritumu radītājiem par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu³³.

²² Atkritumu apsaimniekošanas likuma 9.panta pirmā daļa.

²³ MK 21.03.2013. rīkojums Nr.100 „Par Atkritumu apsaimniekošanas valsts plānu 2013.-2020.gadam”.

²⁴ Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2013.-2020.gadam kopsavilkums (apstiprināts ar MK 21.03.2013. rīkojumu Nr.100).

²⁵ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 12.panta pirmā daļa.

²⁶ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 14.panta pirmā daļa.

²⁷ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 8.panta pirmās daļas 1.punkts.

²⁸ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 18.panta piektā daļa.

²⁹ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 39.panta pirmā daļa.

³⁰ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 18.panta pirmā daļa.

³¹ Publisko iepirkumu likuma 3.panta pirmās daļas 7.punkts.

³² Atkritumu apsaimniekošanas likuma 18.panta pirmā un sestā daļa.

³³ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 16.panta trešā daļa.

Atkritumu radītājs ir ikviena fiziska persona (iedzīvotājs) vai juridiska persona, kuras darbība rada atkritumus³⁴.

Atkritumu apglabāšana atkritumu poligonos

53. Lai nodrošinātu vides prasībām atbilstošu atkritumu apglabāšanas infrastruktūru, Latvijā ir izveidoti desmit atkritumu apsaimniekošanas reģioni³⁵ (skatīt 1.pielikumu).

Atkritumu apsaimniekošanas reģions ir valsts administratīvās teritorijas daļa, kurā radītie otrreizēji neizmantojamie sadzīves atkritumi tiek apglabāti reģiona sadzīves atkritumu poligonā³⁶.

54. To pašvaldību administratīvajās teritorijās, kuras atrodas attiecīgajā atkritumu apsaimniekošanas reģionā, radītos sadzīves atkritumus apglabā tikai attiecīgā atkritumu apsaimniekošanas reģiona sadzīves atkritumu poligonā³⁷.

Atkritumu poligons ir speciāli ierīkota un aprīkota vieta atkritumu apglabāšanai, kur nodrošināti normatīvajos aktos noteiktie vides aizsardzības pasākumi³⁸. Latvijā darbojas 11 sadzīves atkritumu apglabāšanas poligoni (skatīt 1.pielikumu), kurus apsaimnieko desmit starppašvaldību uzņēmumi³⁹.

55. Latvijā 2012.gadā⁴⁰ tika radītas 612 540 tonnas māj-saimniecības un tiem līdzīgo sadzīves atkritumu un 2013.gadā⁴¹ – 626 874 tonnas.

2012.gadā⁴² sadzīves atkritumu poligonos kopumā tika apglabātas 515 837 tonnas māj-saimniecības un tiem līdzīgo sadzīves atkritumu un 2013.gadā⁴³ – 517 861 tonna.

Atkritumu apglabāšanas poligonos tiek apglabāti vidēji 83% no radītajiem māj-saimniecības un tiem līdzīgajiem sadzīves atkritumiem.

³⁴ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1.panta sestais punkts.

³⁵ MK 25.06.2013. noteikumu Nr.337 „Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem” 3.punkts.

³⁶ MK 25.06.2013. noteikumu Nr.337 „Noteikumi par atkritumu apsaimniekošanas reģioniem” 2.punkts.

³⁷ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 21.panta pirmā daļa.

³⁸ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 1.panta 10.punkts.

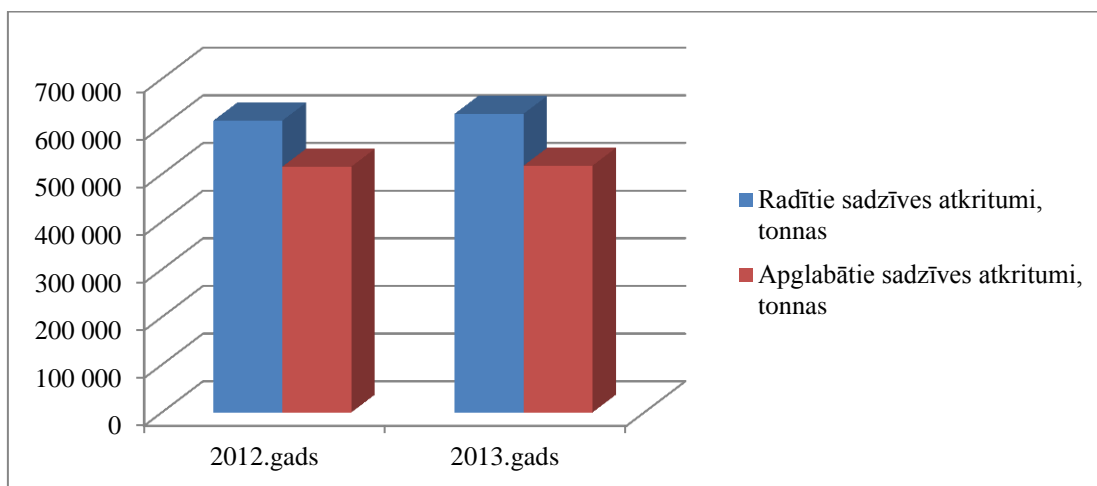
³⁹ Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2013.–2020.gadam (apstiprināts ar MK 21.03.2013. rīkojumu Nr.100) 15.lp.

⁴⁰ Valsts statistiskā pārskata „Nr.3 – Atkritumi. Pārskats par atkritumiem” kopsavilkums par 2012.g., sagatavoja valsts SIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”. Pieejams: <http://www.meteo.lv/lapas/vide/atkritumi/atkritumu-statistikas-apkopojumi/atkritumu-statistikas-apkopojumi?id=1713&nid=380> [aplūkots 20.06.2014.].

⁴¹ Revidentu aprēķini, izmantojot atkritumu apsaimniekotāju iesniegtās atskaites par 2013.gadu „Nr.3–Atkritumi. Pārskats par atkritumiem”. Pieejamas: http://parissrv.lv/gmc.lv/public_reports.

⁴² Pārskats par atkritumu izgāztuvēm un poligoniem Latvijā 2011.gadā, sagatavoja valsts SIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”. Pieejams: <http://www.meteo.lv/lapas/vide/atkritumi/atkritumu-statistikas-apkopojumi/atkritumu-statistikas-apkopojumi?id=1713&nid=380> [aplūkots 20.06.2014.].

⁴³ Revidentu aprēķini, izmantojot atkritumu apsaimniekotāju iesniegtās atskaites par 2013.gadu „Nr.3–Atkritumi. Pārskats par atkritumiem”. Pieejamas: http://parissrv.lv/gmc.lv/public_reports.

1.attēls. *Radīto un poligonos apglabāto sadzīves atkritumu daudzums*

Revīzijas konstatējumi, secinājumi un ieteikumi

Nepareizas pārrēķina metodikas no tilpuma uz svara vienībām piemērošanas rezultātā tiek nepamatoti palielināta atkritumu apsaimniekošanas maksa, kā rezultātā Jelgavas pilsētas, Jelgavas novada un Ozolnieku novada, kā arī Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona atkritumu radītāji, tajā skaitā iedzīvotāji, par atkritumu apglabāšanu kopumā pārmaksājuši 2 076 380 eiro par faktiski neesošu atkritumu apglabāšanu poligonā

Konstatējumi un secinājumi

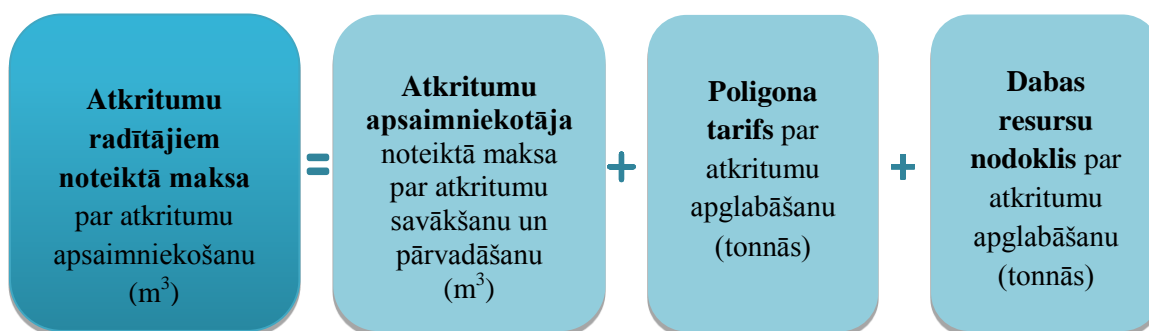
56. *Atkritumu apsaimniekošanas likumā*⁴⁴ ir noteikts, ka fiziskām un juridiskām personām maksu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu ar lēmumu nosaka pašvaldība, un to veido:

56.1. atkritumu apsaimniekotāja maksa par sadzīves atkritumu savākšanu un pārvadāšanu;

56.2. tarifs par sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos⁴⁵;

56.3. dabas resursu nodoklis par atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos⁴⁶.

Maksas par atkritumu apsaimniekošanu komponentus skatīt 2.attēlā.

2.attēls. *Maksas par atkritumu apsaimniekošanu komponenti*

⁴⁴ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 39.panta pirmā daļa.

⁴⁵ Nosaka sadzīves atkritumu poligona apsaimniekotājs un apstiprina Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 9.panta pirmās daļas 3.punkts, MK 27.10.2009. noteikumu Nr.1227 „Noteikumi par regulējamiem sabiedrisko pakalpojumu veidiem” 10.punkts).

⁴⁶ Dabas resursu nodokļa likmes par atkritumu apglabāšanu ir noteiktas Dabas resursu nodokļa likuma 3.pielikumā.

57. Pirmais komponents – apsaimniekotāja pieprasītā maksa par atkritumu savākšanu un pārvadāšanu tiek noteikta tilpuma mērvienībā, t.i., par vienu kubikmetru sadzīves atkritumu.

Savukārt divi no atkritumu apsaimniekošanas maksas komponentiem (tarifs par sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos un dabas resursu nodoklis par atkritumu apglabāšanu) tiek noteikti svara mērvienībā, t.i., par vienu tonnu sadzīves atkritumu⁴⁷.

58. Lai aprēķinātu atkritumu radītājiem piemērojamo atkritumu apsaimniekošanas maksu par vienu kubikmetru, atkritumu apsaimniekotājs veic pārrēķinu, nosakot, cik kubikmetru sadzīves atkritumu ir vienā tonnā, tādējādi nosakot tarifu atkritumu apglabāšanai poligonos un dabas resursu nodokli par vienu kubikmetru sadzīves atkritumu.

59. Pārrēķinam no svara uz tilpuma mērvienībām atkritumu apsaimniekotāji:

59.1. vai nu piemēro mērījumu un novērojumu rezultātā noteiktu koeficientu, pamatojoties uz iepriekšējo pieredzi,

59.2. vai izmanto 2002.gadā izstrādātajā *Rokasgrāmatā faktoru pielietošanai sadzīves atkritumu uzskaitē, pārejot no tilpuma uz svara vienībām* (turpmāk – metodika) apkopotos atkritumu tilpuma – masas pārrēķina faktorus⁴⁸.

60. Metodikā⁴⁹ jauktiem nepresētiem sadzīves atkritumiem ir noteikts koeficients - 0,2, tādējādi pieņemot, ka viens atkritumu kubikmetrs atbilst 200 kilogramiem atkritumu.

61. Veicot pārbaudes izlases kārtā izvēlētās septiņās pašvaldībās un pie diviem atkritumu poligonu apsaimniekotājiem, kuri vienlaikus veic arī atkritumu apsaimniekošanu pašvaldībās⁵⁰, revīzijā tika konstatēts, ka:

61.1. septiņos gadījumos atkritumu apsaimniekotāji piemēro mērījumu rezultātā noteiktus pārrēķina koeficientus, kuri ir robežās no 0,133 līdz 0,18, tādējādi pieņemot, ka viens atkritumu kubikmetrs atbilst no 133 līdz 180 kilogramiem atkritumu;

61.2. divos gadījumos atkritumu apsaimniekotāji piemēro metodikā⁵¹ norādīto koeficientu jauktiem nepresētiem sadzīves atkritumiem - 0,2, tādējādi pieņemot, ka viens atkritumu kubikmetrs atbilst 200 kilogramiem atkritumu.

62. Lai noskaidrotu, cik kilogrami sadzīves atkritumu faktiski atbilst vienam kubikmetram atkritumu, revīzijā tika veikts pārrēķins, ņemot vērā atkritumu apsaimniekotāja rēķinos atkritumu radītājiem norādīto atkritumu kubikmetru skaitu un atkritumu poligonos nodoto atkritumu svaru.

Atkritumu apsaimniekotāju piemēroto, kā arī revidentu aprēķināto faktisko⁵² sadzīves atkritumu tilpuma un svara attiecības koeficientu apkopojums pa pašvaldībām norādīts 1.tabulā.

⁴⁷ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 39.panta pirmā daļa un Dabas resursu nodokļa likuma 3.pielikums.

⁴⁸ MK 22.12.2008. noteikumu Nr.1075 „Noteikumi par vides aizsardzības valsts statistikas pārskatu veidlapām” 5.pielikuma 5.punkts.

⁴⁹ Rokasgrāmatas faktoru pielietošanai sadzīves atkritumu uzskaitē, pārejot no tilpuma uz svara vienībām (Latvijas Vides aģentūra, 2002), 6.tabula.

⁵⁰ SIA „Ventpils labiekārtošanas kombināts” un SIA „ZAAO”.

⁵¹ Rokasgrāmatas faktoru pielietošanai sadzīves atkritumu uzskaitē, pārejot no tilpuma uz svara vienībām (Latvijas Vides aģentūra, 2002), 6.tabula.

⁵² Salīdzinot izrakstītajos rēķinos norādīto savākto sadzīves atkritumu kubikmetru skaitu ar atkritumu poligonā nodoto sadzīves atkritumu apjomu.

Sadzīves atkritumu tilpuma un svara attiecības koeficienti

N.p.k.	Pašvaldība	Atkritumu apsaimniekotāja piemērotais koeficients		Revidentu aprēķinātais faktiskais koeficients, kas pamatots uz atkritumu poligonu datiem		Starpība starp atkritumu apsaimniekotāja un revidentu aprēķiniem, kas pamatoti uz atkritumu poligonu datiem (kilogramu vienā kubikmetrā)
		tonnas vienā kubikmetrā	kilogrami vienā kubikmetrā	tonnas vienā kubikmetrā	kilogrami vienā kubikmetrā	
1	2	3	4 = 3 x 1000	5	6 = 5 x 1000	7 = 4 - 6
1.	Jelgavas pilsēta, Jelgavas novads un Ozolnieku novads ⁵³	0,20	200	0,13	130	70
2.	Kuldīgas novads	0,18; 0,13; 0,12; 0,15 ⁵⁴	no 120 līdz 180	0,15	150	no -30 līdz 30
3.	Aizkraukles novads	0,14	140	0,11	110	30
4.	Neretas novads	0,14	140	0,11	110	30
5.	Lubānas novads	0,14; 0,16 ⁵⁵	no 140 līdz 160	0,14	140	no 0 līdz 20
6.	Preiļu novads	0,133	133	0,11	110	23
7.	Vārkavas novads	0,133	133	0,11	110	23
8.	Ventspils pilsēta, Ventspils novads un Alsungas novads	0,18	180	0,13	130	50
9.	Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldības ⁵⁶	0,20	200	0,12	120	80
Vidējais faktiskais koeficients			-	0,12	-	-

63. Veicot pārbaudes izlasē iekļautajās pašvaldībās un pie diviem atkritumu poligonu apsaimniekotājiem, kuri veic arī atkritumu apsaimniekošanu pašvaldībās⁵⁷, tika konstatēts, ka noteiktais sadzīves atkritumu tilpuma un svara attiecības koeficients:

63.1.0,2 - 25 pašvaldībās⁵⁸ būtiski neatbilst faktiskajam koeficientam no 0,12 līdz 0,13;

⁵³ Atkritumu apsaimniekotājs SIA „Jelgavas komunālie pakalpojumi” revidējamā laika posmā (no 01.01.2012. līdz 30.06.2014.) atkritumu apsaimniekošanu veica ne tikai Jelgavas pilsētā, bet arī Jelgavas un Ozolnieku novadā.

⁵⁴ Dažādos laika posmos tika piemērots atšķirīgs koeficients - 0,18 laika posmā no 01.01.2012. līdz 19.08.2012.; 0,13 laika posmā no 20.08.2012. līdz 31.12.2012.; 0,12 laika posmā no 01.01.2014. līdz 31.01.2014.; 0,15 laika posmā no 01.02.2014.

⁵⁵ Koeficients 0,14 tika piemērots poligona tarifam, bet 0,16 tika piemērots dabas resursu nodoklim.

⁵⁶ Valmieras pilsēta, kā arī Alojas, Amatas, Beverīnas, Burtnieku, Cēsu, Jaunpiebalgas, Kocēnu, Krimuldas, Limbažu, Līgatnes, Mazsalacas, Naukšēnu, Pārgaujas, Priekuļu, Raunas, Rūjienas, Salacgrīvas, Smiltenes, Strenču, Valkas un Vecpiebalgas novads.

⁵⁷ SIA „Ventspils labiekārtošanas kombināts” un SIA „ZAAO”.

⁵⁸ Jelgavas pilsēta, Jelgavas novads un Ozolnieku novads, Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldības (Valmieras pilsēta, kā arī Alojas, Amatas, Beverīnas, Burtnieku, Cēsu, Jaunpiebalgas, Kocēnu, Krimuldas, Limbažu, Līgatnes, Mazsalacas, Naukšēnu, Pārgaujas, Priekuļu, Raunas, Rūjienas, Salacgrīvas, Smiltenes, Strenču, Valkas un Vecpiebalgas novads).

63.2. no 0,12 līdz 0,18 - deviņās pašvaldībās⁵⁹ atbilst vai ir tuvu faktiskajam koeficientam no 0,11 līdz 0,15.

Tādējādi metodikā⁶⁰ norādītais koeficients 0,2, ka viens atkritumu kubikmetrs ir 200 kilogrami atkritumu, aprēķinā iekļautajās 25 pašvaldībās neatbilst faktiskajai situācijai.

64. Atkritumu apsaimniekošanas maksas pārrēķins tika veikts tajās pašvaldībās, kurās noteiktais sadzīves atkritumu tilpuma un svara attiecības koeficients būtiski neatbilst faktiskajam koeficientam (tas ir, Jelgavas pilsētas⁶¹ un Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona 22 pašvaldībās⁶²), jo šajos gadījumos atkritumu radītājiem, tajā skaitā iedzīvotājiem, ir radīti nepamatoti atkritumu apsaimniekošanas maksājumi.
65. Iepriekš minētajās pašvaldībās⁶³ tika salīdzināts atkritumu apsaimniekotāja izrakstītajos rēķinos atkritumu radītājiem norādītais atkritumu kubikmetru skaits ar poligonam apglabāšanai nodoto atkritumu kubikmetru skaitu, piemērojot apsaimniekotāja izvēlēto koeficientu.

Veicot pārrēķinu, tika secināts, ka Jelgavas pilsētas, Jelgavas novada un Ozolnieku novada⁶⁴, kā arī Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona atkritumu radītāju rēķinos ir norādīts par 300 432 lielāks savākto sadzīves atkritumu kubikmetru apjoms nekā no atkritumu radītājiem savāktais un poligonā nodotais atkritumu apjoms, kā rezultātā atkritumu radītāji, tajā skaitā iedzīvotāji, ir veikuši apmaksu par *faktiski neesošu atkritumu* apglabāšanu poligonā 2 076 380 eiro apmērā⁶⁵, t.sk.:

65.1. Jelgavas pilsētā, Jelgavas novadā un Ozolnieku novadā – 491 018 eiro;

65.2. Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā – 1 585 362 eiro.

Ieteikums

66. VARAM kā atbildīgajai ministrijai par normatīvo aktu projektu izstrādi atkritumu apsaimniekošanas nozarē pilnveidot normatīvo aktu regulējumu, kas paredzētu atkritumu apsaimniekošanas maksas aprēķinam izmantot atkritumu apsaimniekotāja mērījumu rezultātā noteikto koeficientu pārejai no svara uz tilpuma mērvienībām.

⁵⁹ Kuldīgas novads, Aizkraukles novads, Neretas novads, Lubānas novads, Preiļu novads, Vārkavas novads, Ventspils pilsēta, Ventspils novads un Alsungas novads.

⁶⁰ Rokasgrāmatas faktoru pielietošanai sadzīves atkritumu uzskaitē, pārejot no tilpuma uz svara vienībām (Latvijas Vides aģentūra, 2002), 6.tabula.

⁶¹ Atkritumu apsaimniekotājs SIA „Jelgavas komunālie pakalpojumi” revidējamā laika posmā (no 01.01.2012. līdz 30.06.2014.) atkritumu apsaimniekošanu veica ne tikai Jelgavas pilsētā, bet arī Jelgavas un Ozolnieku novadā.

⁶² Valmieras pilsēta, kā arī Alojas, Amatas, Beverīnas, Burtnieku, Cēsu, Jaunpiebalgas, Kocēnu, Krimuldas, Limbažu, Līgatnes, Mazsalacas, Naukšēnu, Pārgaujas, Priekuļu, Raunas, Rūjienas, Salacgrīvas, Smiltenes, Strenču, Valkas un Vecpiebalgas novads.

⁶³ Jelgavas pilsētas, novada un Ozolnieku pašvaldība, kā arī Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona pašvaldības.

⁶⁴ Atkritumu apsaimniekotājs SIA „Jelgavas komunālie pakalpojumi” revidējamā laika posmā (no 01.01.2012. līdz 30.06.2014.) atkritumu apsaimniekošanu veica ne tikai Jelgavas pilsētā, bet arī Jelgavas un Ozolnieku novadā.

⁶⁵ Aprēķinā iekļauts dabas resursu nodoklis, poligona tarifs un pievienotās vērtības nodoklis.

Uzsākot nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanu, šķirošanas līniju apsaimniekotāji nepamatoti iekasē maksu arī par sašķirotajiem un poligonā neapglabātajiem atkritumiem, tā rezultātā Jelgavas pilsētā, Jelgavas novada un Ozolnieku novada, kā arī Ventspils, Vidusdaugavas un Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģiona atkritumu radītājiem, tajā skaitā iedzīvotājiem, ir radīti nepamatoti izdevumi 1 570 961 eiro apmērā

Konstatējumi un secinājumi

67. Rēķinus atkritumu radītājiem par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu izraksta katras konkrētās administratīvās teritorijas atkritumu apsaimniekotājs, ar kuru pašvaldība ir noslēgusi līgumu par sadzīves atkritumu savākšanu attiecīgajā administratīvajā teritorijā. Rēķinā tiek norādīta kopējā maksa par atkritumu apsaimniekošanu, kurā ir iekļauts arī tarifs par sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos un dabas resursu nodoklis par sadzīves atkritumu apglabāšanu.

Tādējādi atkritumu radītāji, tajā skaitā iedzīvotāji, maksā ne tikai par atkritumu savākšanu un pārvadāšanu, bet arī par sadzīves atkritumu apglabāšanu atkritumu poligonos un dabas resursu nodokli.

68. Revīzijā tika konstatēts, ka, lai samazinātu apglabājamo nešķirotu sadzīves atkritumu daudzumu:

68.1. 2010.gadā atkritumu poligona apsaimniekotājs SIA „ZAAO” atkritumu poligonā „Daibe” izveidoja atkritumu mehāniskās priekšapstrādes centru⁶⁶ (turpmāk – šķirošanas līnija);

68.2. 2011.gadā atkritumu poligona apsaimniekotājs SIA „Vidusdaugavas SPAAO” atkritumu poligonā „Dziļā vāda” uzstādīja nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas līniju⁶⁷, kas savu darbību uzsāka 2013.gadā⁶⁸;

68.3. 2012.gadā atkritumu poligona apsaimniekotājs SIA „Ventspils labiekārtošanas kombināts” atkritumu poligonā „Pentuļi” izveidoja nešķirotu sadzīves atkritumu priekšapstrādes centru⁶⁹ (turpmāk – šķirošanas līnija);

68.4. 2013.gadā atkritumu apsaimniekotājs SIA „Jelgavas komunālie pakalpojumi” izveidoja nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas staciju (turpmāk – šķirošanas līnija).

69. Revīzijā tika konstatēts, ka šķirošanas līniju apsaimniekotāji pēc nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas līniju darbības uzsākšanas turpina iekasēt maksu arī par sašķirotajiem un poligonā neapglabātajiem atkritumiem, tādējādi izlasē iekļauto pašvaldību atkritumu radītājiem, tajā skaitā iedzīvotājiem, radot nepamatotus izdevumus kopumā 1 570 961 eiro apmērā⁷⁰, tajā skaitā:

69.1. Jelgavas pilsētā, Jelgavas novadā un Ozolnieku novadā – 856 156 eiro apmērā;

⁶⁶ SIA „ZAAO” 30.12.2010. akts Nr.38, Nr.39, Nr.41, Nr.42 “Par pamatlīdzekļu nodošanu ekspluatācijā”.

⁶⁷ SIA „Vidusdaugavas SPAAO” un personu apvienības SIA „Ecotechno Baltic” un *Komptech GmbH* 25.03.2011. piegādes iepirkuma līgums Nr.SPAAO 2010/3ES KF-01;

Pamatlīdzekļu kartiņa Nr.P110013 „Atkritumu smalcinātājs KOMPTECH TERMINATOR 3400”;

Pamatlīdzekļu kartiņa Nr.P110019 „Komposta sijātājs KOMPTECH MULTISTAR L3 FLOWERDISC”.

⁶⁸ SIA „Vidusdaugavas SPAAO” veidlapa „Nr.3-Atkritumi. Pārskats par atkritumiem” 2012. un 2013.gadā. Pieejamas: <http://parissrv.lv/gmc.lv/> [aplūkots 28.10.2014.].

⁶⁹ 12.12.2012. akts Nr.12000700980284 “Par papildus infrastruktūras izveidi cieta atkritumu poligonā “Pentuļi” un palīgbūves nekustamā īpašumā “Jaunpentuļi”, Vārves pagastā, Ventspils novadā pieņemšanu ekspluatācijā”.

⁷⁰ Dabas resursu nodoklis, poligona tarifs (tikai Jelgavas pilsētā, Jelgavas novadā un Ozolnieku novadā) un pievienotās vērtības nodoklis.

- 69.2. Ventspils atkritumu apsaimniekošanas reģionā⁷¹ – 213 815 eiro apmērā;
- 69.3. Vidusdaugavas atkritumu apsaimniekošanas reģionā⁷² – 32 265 eiro apmērā;
- 69.4. Ziemeļvidzemes atkritumu apsaimniekošanas reģionā⁷³ – 468 725 eiro apmērā.
70. Lai nodrošinātu pamatotu izdevumu par atkritumu apglabāšanu iekļaušanu atkritumu radītāju, tajā skaitā iedzīvotāju, rēķinos, revīzijas rezultātā šķirošanas līniju apsaimniekotājiem tika sniegts ieteikums veikt dabas resursu nodokļa un poligona tarifa iekasēšanu⁷⁴ atbilstoši normatīvajiem aktiem⁷⁵ tikai par to atkritumu daļu, kas tiek apglabāta poligonā.
71. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija revīzijas laikā informēja⁷⁶, ka, nosakot poligona tarifu par atkritumu apglabāšanu, tiek ņemts vērā, ka šķirošanas līnijas darbības rezultātā tiek apglabāts mazāks atkritumu daudzums.
72. Lai arī pēc nešķiroto sadzīves atkritumu šķirošanas līniju ieviešanas to apsaimniekotājiem ir radušās būtiskas izmaiņas saimnieciskajā darbībā un izmaksu struktūrā, radot papildu izdevumus un papildu ieņēmumus, Jelgavas pilsētas atkritumu apsaimniekotājs nav pārskatījis maksu par atkritumu savākšanu un pārvadāšanu, savukārt Ventspils atkritumu poligona apsaimniekotājs nav pārskatījis poligona tarifu, tādējādi:
- 72.1. kompensējot atkritumu šķirošanas līniju ieviešanas un uzturēšanas izmaksas ar nepamatoti iekasēto atkritumu apglabāšanas maksu;
- 72.2. nenodrošinot, ka tajos tiek ietvertas tikai tehnoloģiski un ekonomiski pamatotas izmaksas.
73. Revīzijas rezultātā šķirošanas līniju apsaimniekotājiem⁷⁷ tika sniegts ieteikums pārskatīt maksu par atkritumu savākšanu un pārvadāšanu, kā arī poligona tarifu, lai nodrošinātu, ka tajos tiek iekļautas tikai tehnoloģiski un ekonomiski pamatotas izmaksas.

Ieteikums

74. Ņemot vērā, ka atkritumu apsaimniekošanas rezultātā var tikt samazināts apglabājamo atkritumu apjoms, VARAM pilnveidot normatīvo aktu regulējumu, paredzot kārtību, kādā nosakāms dabas resursu nodokļa proporcijas apmērs, kuru piemērojot atkritumu apsaimniekošanas rēķinos, tiktu nodrošināta dabas resursu nodokļa iekasēšana tikai par to atkritumu daļu, kas tiek apglabāta poligonā⁷⁸.

⁷¹ Ventspils pilsēta un trīs novadi: Alsungas, daļa Kuldīgas novada (Kuldīgas pilsēta, Ēdoles, Gudenieku, Īvandes, Kurmāles, Padures, Pelču, Rumbas, Snēpeles, Turlavas pagasts) un Ventspils novads.

⁷² Jēkabpils pilsēta un 14 novadi: Aizkraukles, Aknīstes, Ērgļu, Jaunjelgavas, Jēkabpils, Kokneses, Krustpils, Madonas, Neretas, Pļaviņu, Salas, Skrīveru, Viesītes un Varakļānu novads.

⁷³ Valmieras pilsēta un 21 novads: Alojās, Amatas, Beverīnas, Burtieku, Cēsu, Jaunpiebalgas, Kocēnu, Krimuldas, Limbažu, Līgatnes, Mazsalacas, Naukšēnu, Pārgaujas, Priekuļu, Raunas, Rūjienas, Salacgrīvas, Smiltenes, Strenču, Valkas un Vecpiebalgas novads.

⁷⁴ Poligona tarifa iekasēšanu tikai attiecībā uz Jelgavas pilsētas atkritumu apsaimniekotāju SIA „Jelgavas komunālie pakalpojumi”, kas nav atkritumu poligona apsaimniekotājs, jo saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas skaidrojumu, atkritumu poligona apsaimniekotājiem nosakot poligona tarifu par atkritumu apglabāšanu, tiek ņemts vērā, ka šķirošanas līnijas darbības rezultātā tiek apglabāts mazāks atkritumu daudzums.

⁷⁵ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 39.panta pirmās daļas 2.punkts un Dabas resursu nodokļa likuma 3.pielikums.

⁷⁶ Valsts kontroles revidentu un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas pārstāvju 01.12.2014. tikšanās.

⁷⁷ Jelgavas pilsētas atkritumu apsaimniekotājs un Ventspils atkritumu poligona apsaimniekotājs.

⁷⁸ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 39.panta pirmās daļas 2.punkts un Dabas resursu nodokļa likuma 3.pielikums.

Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija laika posmā no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. no atkritumu apsaimniekotājiem ir nelikumīgi iekasējusi maksu par atzinumu sniegšanu 32 508 eiro apmērā

Konstatējumi un secinājumi

75. Lai veiktu atkritumu savākšanu, pārvadāšanu, pārkraušanu, šķirošanu vai uzglabāšanu, atkritumu apsaimniekotājam ir jāsaņem Valsts vides dienesta izsniegta atļauja attiecīgo darbību veikšanai⁷⁹ (turpmāk – atkritumu apsaimniekošanas atļauja).
76. Valsts vides dienests nodrošina atkritumu apsaimniekošanas atļaujas izsniegšanas procesu, kas ietver nepieciešamību saņemt Atzinumu par atkritumu apsaimniekotāja tehniskajām iespējām veikt atkritumu apsaimniekošanas darbības⁸⁰ (turpmāk – Atzinums).
77. Normatīvais akts⁸¹ nosaka, ka Atzinumu izsniedz Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācijas (reģistrācijas Nr.40008013925; turpmāk – Asociācija) izveidota neatkarīgu ekspertu komisija (turpmāk – Asociācijas komisija).

Asociācija ir nekomerciāla organizācija, kurā apvienojas Latvijas atkritumu saimniecības uzņēmumi, lai pārstāvētu un aizstāvētu savas ekonomiskās, sociālās un profesionālās intereses⁸².

78. Pirms atkritumu atļaujas saņemšanas atkritumu apsaimniekotājam ir jāsamaksā Ministru kabineta noteikumos⁸³ noteiktā valsts nodeva no 71,14 eiro līdz 142,29 eiro atkarībā no nepieciešamās atkritumu apsaimniekošanas atļaujas veida, ko ieskaita valsts pamatbudžetā⁸⁴.
79. Papildus Ministru kabineta noteikumos noteiktajai valsts nodevai par atkritumu apsaimniekošanas atļaujas saņemšanu Asociācijas valde⁸⁵ ir noteikusi maksu par Atzinumu sniegšanu:
 - 79.1. par atzinuma sniegšanu vienā atkritumu apsaimniekošanas reģionā: 42,69 eiro (bez PVN);
 - 79.2. par transporta izdevumiem gadījumos, kad ir jāapskata atkritumu apsaimniekotāja aprīkojums uz vietas.

No maksas par Atzinumu sniegšanu ir atbrīvoti tie atkritumu apsaimniekotāji, kuri ir ieguvuši Asociācijas sertifikātu par atbilstību obligātajām prasībām attiecīgajā atkritumu apsaimniekošanas jomā⁸⁶.

⁷⁹ MK 13.11.2011. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par kārtību, kādā izsniedz un anulē atļauju atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību” 3.punkts.

⁸⁰ MK 13.11.2011. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par kārtību, kādā izsniedz un anulē atļauju atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību” 1.4.apakšpunkts un 11.punkts.

⁸¹ MK 13.11.2011. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par kārtību, kādā izsniedz un anulē atļauju atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību” 1.4.apakšpunkts un 10.punkts.

⁸² Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācijas Statūtu (apstiprināti 21.04.2010.biedru kopsapulcē ar protokolu Nr.21/04/2010) 2.2. un 2.3.apakšpunkts.

⁸³ MK 13.11.2011. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par kārtību, kādā izsniedz un anulē atļauju atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību” 20., 21., 22., 23. un 24.punkts.

⁸⁴ MK 13.11.2011. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par kārtību, kādā izsniedz un anulē atļauju atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību” 24.punkts.

⁸⁵ Kārtības, kādā tiek veikta atkritumu apsaimniekotāja tehnisko iespēju veikt atkritumu apsaimniekošanas darbības novērtēšana (apstiprināta Asociācijas 13.10.2011. valdes sēdē, lēmums Nr.3), 11.punkts.

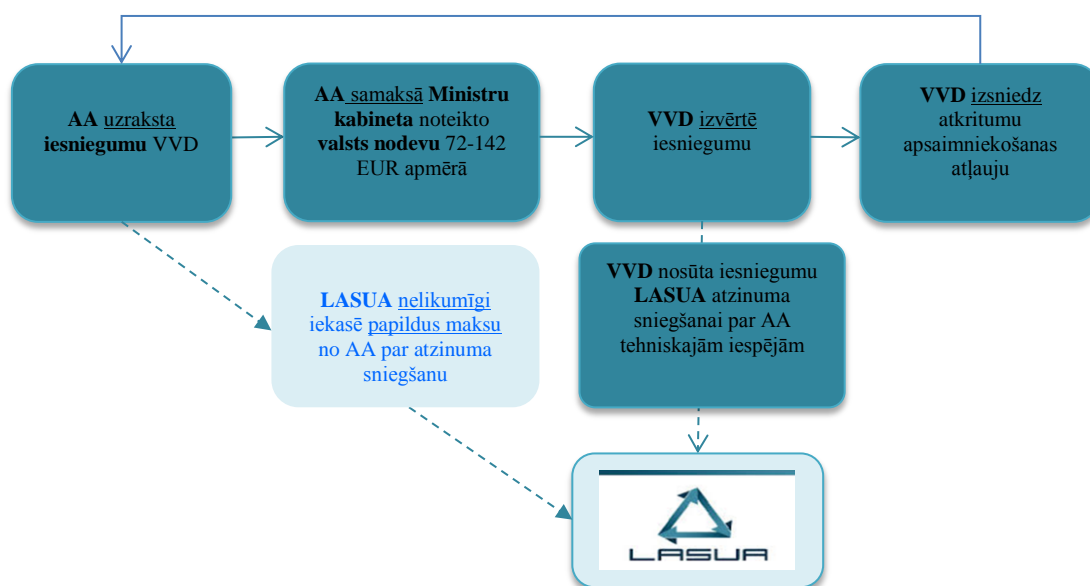
80. *Valsts pārvaldes iekārtas likumā*⁸⁷ ir noteikts, ka valsts pārvaldes uzdevuma ietvaros privātpersonu sniegto pakalpojumu maksas apmēra noteikšanas un apstiprināšanas kārtību nosaka Ministru kabinets.

Asociācijas komisijai ar Ministru kabineta noteikumiem⁸⁸ ir noteikts valsts pārvaldes uzdevums atkritumu apsaimniekošanas atļaujas izsniegšanas procesa ietvaros sniegt Atzinumus, bet Ministru kabinets nav noteicis, ka šis ir maksas pakalpojums.

81. Laika posmā no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. Asociācijas komisija ir sniegusi 519 atzinumus, un Asociācija atkritumu apsaimniekotājiem ir izrakstījusi rēķinus 32 508 eiro apmērā⁸⁹.

82. Tādējādi ir secināms, ka Asociācija no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. no atkritumu apsaimniekotājiem ir nelikumīgi pieprasījusi maksu par Atzinumu sniegšanu 32 508 eiro apmērā, jo maksu par Atzinumu sniegšanu ir noteikusi Asociācijas valde, nevis Ministru kabinets, kā to nosaka *Valsts pārvaldes iekārtas likums*⁹⁰.

83. Asociācijas iesaistes atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas procesā shematisku attēlojumu skatīt 3.attēlā.

AA – atkritumu apsaimniekotājs; VVD – Valsts vides dienests; LASUA – Latvijas atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācija

3.attēls. *Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācijas iesaiste atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas procesā*

Ieteikums

84. VARAM kā atbildīgajai ministrijai par normatīvo aktu projektu atkritumu apsaimniekošanas jomā izstrādi veikt darbības, lai novērstu, ka Latvijas Atkritumu

⁸⁶ Kārtības, kādā tiek veikta atkritumu apsaimniekotāja tehnisko iespēju veikt atkritumu apsaimniekošanas darbības novērtēšana (apstiprināta Asociācijas 13.10.2011. valdes sēdē, lēmums Nr.3), 11.punkts.

⁸⁷ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 43.¹ panta otrā daļa.

⁸⁸ MK 13.11.2011. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par kārtību, kādā izsniedz un anulē atļauju atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību” 10.punkts.

⁸⁹ Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācijas 20.09.2014. vēstule Nr.36/08-14 „Par informācijas sniegšanu revīzijas lietā Nr.2.4.1-14/2014”.

⁹⁰ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 43.¹ panta otrā daļa.

saimniecības uzņēmumu asociācija pretēji *Valsts pārvaldes iekārtas likumam*⁹¹ papildus valsts nodevai iekasē maksu par Atzinumu sniegšanu.

Ir izvērtējama Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācijas iesaistes nepieciešamība atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas procesā

Konstatējumi un secinājumi

Atzinumu sniegšanas termiņš

85. Asociācijas komisijai Atzinumi ir jāsniedz desmit dienu laikā no iesnieguma saņemšanas dienas⁹².

Analizējot Asociācijas mājaslapā⁹³ sniegto informāciju, tika konstatēts, ka laika posmā no 01.01.2012. līdz 05.09.2013. 105 gadījumos no 427 Asociācijas komisija Atzinumus ir sniegusi 11 līdz 39 dienu laikā.

86. Valsts vides dienestam atkritumu apsaimniekošanas atļauja ir jāizsniedz mēneša laikā no iesnieguma saņemšanas dienas⁹⁴.

Revīzijas laikā Valsts vides dienests Valsts kontrolei sniedza informāciju, ka laika posmā no 01.01.2012. līdz 30.06.2014. Valsts vides dienests 17 gadījumos ir izsniedzis atkritumu apsaimniekošanas atļaujas bez Asociācijas komisijas Atzinuma, jo tas netika iesniegts laikus.

Negatīvo atzinumu pamatojums

87. Izlases veidā pārbaudot 11 Valsts vides dienestā iesniegtos Asociācijas komisijas negatīvos Atzinumus, tika konstatēts, ka septiņos Atzinumos izdarītajam lēmumam nav norādīts pietiekams pamatojums.

88. Līdz ar to, saņemot šādus Asociācijas komisijas atzinumus, Valsts vides dienestam ir jāveic papildu pārbaudes, lai pārliecinātos, ka atkritumu apsaimniekotājam nav pietiekamas tehniskās iespējas veikt atkritumu apsaimniekošanas darbības.

A vai B kategorijas piesārņojošas darbības veikšanas atļauju izsniegšanas procesā Atzinums nav nepieciešams

89. Ja atkritumu apsaimniekotājs ir saņēmis Valsts vides dienesta izsniegtu atļauju A vai B kategorijas piesārņojošas darbības veikšanai un šajā atļaujā ir iekļauti nosacījumi arī atkritumu savākšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai (izņemot pārvadāšanai), tad tam nav nepieciešama atkritumu apsaimniekošanas atļauja⁹⁵.

90. Lai izsniegtu A vai B kategorijas atļauju, normatīvajos aktos nav noteikta prasība Asociācijas komisijai sniegt Atzinumu.

91. Savukārt, ja papildus A vai B kategorijas atļaujā noteiktajām darbībām atkritumu apsaimniekotājs ir paredzējis veikt atkritumu pārvadāšanu, tam ir nepieciešams saņemt arī

⁹¹ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 43.¹ panta otrā daļa.

⁹² MK 13.11.2011. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par kārtību, kādā izsniedz un anulē atļauju atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību” 15.punkts.

⁹³ Asociācijas mājaslapa, sadaļa „Atzinumi”. Pieejama: http://www.lasua.lv/index.php?option=com_content&task=view&id=32&Itemid=46 [skatīta 30.10.2014.].

⁹⁴ MK 13.11.2011. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par kārtību, kādā izsniedz un anulē atļauju atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību” 17.punkts.

⁹⁵ MK 13.11.2011. noteikumu Nr.703 „Noteikumi par kārtību, kādā izsniedz un anulē atļauju atkritumu savākšanai, pārvadāšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai, kā arī par valsts nodevu un tās maksāšanas kārtību” 2.punkts.

atkritumu apsaimniekošanas atļauju, t.sk. Asociācijas komisijas atzinumu par atkritumu apsaimniekotāja tehniskajām iespējām veikt atkritumu pārvadāšanu.

92. Tādējādi gadījumos, ja atkritumu apsaimniekotājs ir saņēmis A vai B kategorijas atļauju, kurā ir iekļauti nosacījumi arī atkritumu savākšanai, pārkraušanai, šķirošanai vai uzglabāšanai, Asociācijas komisijas atzinums ir nepieciešams tikai viena atkritumu apsaimniekošanas darbības veida – atkritumu pārvadāšanas – atļaujas saņemšanai.
93. Ņemot vērā, ka:
- 93.1. Valsts vides dienests atkritumu apsaimniekošanas atļaujas vairākos gadījumos ir izsniedzis bez Asociācijas komisijas Atzinumiem, jo tie nav iesniegti noteiktajā termiņā;
- 93.2. Asociācijas komisijas negatīvajos atzinumos nav norādīts pietiekams pamatojums, Valsts vides dienestam ir nepieciešams ieguldīt papildu resursus, lai pārliecinātos, ka atkritumu apsaimniekotājam tiešām nav pietiekamas tehniskās iespējas veikt atkritumu apsaimniekošanas darbības;
- 93.3. piecas no sešām atkritumu apsaimniekošanas darbībām ir iespējams veikt bez Asociācijas komisijas Atzinuma saņemšanas,
- ir izvērtējama Asociācijas iesaistes nepieciešamība atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas procesā.

Ieteikums

94. VARAM izvērtēt Latvijas Atkritumu saimniecības uzņēmumu asociācijas iesaistes nepieciešamību atkritumu apsaimniekošanas atļauju izsniegšanas procesā.

Lai pašvaldība varētu efektīvi organizēt atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā, kā arī nodrošinātu taisnīgu un skaidru noteikumu iekļaušanu līgumos, ir nepieciešams noteikt pašvaldības un sadzīves atkritumu apsaimniekotāja līguma minimālās prasības

Konstatējumi un secinājumi

95. Pašvaldībām, slēdzot līgumu ar izraudzīto⁹⁶ atkritumu apsaimniekotāju par atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu savā administratīvajā teritorijā, ir jāievēro gan normatīvo aktu⁹⁷ nosacījumi, gan labā prakse⁹⁸, lai nodrošinātu taisnīgus un skaidrus noteikumus visiem pašvaldības atkritumu apsaimniekošanas sistēmā iesaistītajiem dalībniekiem.

VARAM ir izstrādājusi Ieteikumus sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumu būtiskajiem nosacījumiem starp pašvaldību un atkritumu apsaimniekotāju⁹⁹ (turpmāk – VARAM ieteikumi), kas nosūtīti visām pašvaldībām 23.05.2013., kā arī ir publiski pieejami VARAM mājaslapā¹⁰⁰.

⁹⁶ Publisko iepirkumu vai publisko un privāto partnerību regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

⁹⁷ Atkritumu apsaimniekošanas likums, Publisko iepirkumu likums, Valsts pārvaldes iekārtas likums, likums „Par pašvaldībām”.

⁹⁸ VARAM 23.05.2013.vēstules Nr.2.18-1e/4605 „Par ieteikumiem iepirkuma procedūru organizēšanā, pašvaldībām izvēloties atkritumu apsaimniekotāju, un ieteikumiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumu būtiskajiem nosacījumiem” visām pašvaldībām 2.pielikums.

⁹⁹ VARAM 23.05.2013.vēstules Nr.2.18-1e/4605 „Par ieteikumiem iepirkuma procedūru organizēšanā, pašvaldībām izvēloties atkritumu apsaimniekotāju, un ieteikumiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumu būtiskajiem nosacījumiem” visām pašvaldībām 2.pielikums.

¹⁰⁰ Ieteikumi sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumu būtiskajiem nosacījumiem starp pašvaldību un atkritumu apsaimniekotāju. Pieejami: http://www.varam.gov.lv/lat/likumdosana/normativie_akti/?doc=3132 [skatīti 28.11.2014.].

Ieteikumi pašvaldībām būtu jāievēro, lai īstenotu labu pārvaldību un caurspīdīgu lēmumu pieņemšanu visos reģionos¹⁰¹, kā arī nodrošinātu vienotu pieeju iedzīvotāju interešu ievērošanā visā Latvijas teritorijā.

96. Revīzijas laikā tika izvērtēti izlasē iekļauto astoņu pašvaldību¹⁰² spēkā esošie līgumi ar atkritumu apsaimniekotājiem un tika konstatēta atšķirīga pieeja VARAM ieteikumu¹⁰³ piemērošanā, līgumos iekļaujot šādas prasības:
- 96.1. atkritumu apsaimniekotāja ikgadēju ziņojumu par atkritumu apsaimniekošanas gaitu, rezultātiem un problēmām sagatavošanas nepieciešamība;
 - 96.2. atkritumu apsaimniekošanas maksas pārskatīšanas noteikumi un kārtība;
 - 96.3. kārtība, kādā iedzīvotāji tiek informēti par atkritumu apsaimniekošanas maksas izmaiņām;
 - 96.4. informācijas par noslēgtajiem līgumiem ar iedzīvotājiem nodošanas kārtība, uzsākot darbu jaunajam atkritumu apsaimniekotājam.
97. Revīzijā tika konstatēta arī pašvaldību atšķirīga pieeja un/vai pārkāpumi, piemērojot šādus normatīvo aktu¹⁰⁴ nosacījumus:
- 97.1. nosakot kārtību, kādā atkritumu apsaimniekotājs ar pašvaldību saskaņo līgumu projektus ar iedzīvotājiem;
 - 97.2. paredzot līgumsodu atkritumu apsaimniekotājam gadījumos, kad daļēji vai pilnībā netiek izpildīti līguma nosacījumi;
 - 97.3. nosakot līguma izpildes kvalitātes prasības un izmērāmus novērtējuma kritērijus.
98. Izvērtējot pašvaldību noslēgtos atkritumu apsaimniekošanas līgumus ar atkritumu apsaimniekotājiem, tika analizēts, vai iepriekš minētie noteikumi līgumos ir iekļauti, kā arī vai pašvaldības, kuras slēdza līgumus pēc VARAM ieteikumu nosūtīšanas 23.05.2013., ir ievērojušas VARAM ieteikumus.

Novērtējuma rezultātus par izlasē iekļauto pašvaldību līgumos iekļautajiem noteikumiem skatīt 2.pielikumā.

VARAM ieteikumu iekļaušana pašvaldību līgumos ar atkritumu apsaimniekotājiem

99. Izvērtējot izlasē iekļauto pašvaldību līgumus ar atkritumu apsaimniekotājiem, tika analizēts, vai VARAM ieteikumi noslēgtajos līgumos ir ņemti vērā, atsevišķi nodalot līgumus, kas noslēgti pirms un pēc VARAM ieteikumu nosūtīšanas – 23.05.2013. (skatīt 2.tabulu).

¹⁰¹ VARAM 23.05.2013.vēstule Nr.2.18-1e/4605 „Par ieteikumiem iepirkuma procedūru organizēšanā, pašvaldībām izvēloties atkritumu apsaimniekotāju, un ieteikumiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumu būtiskajiem nosacījumiem” visām pašvaldībām.

¹⁰² Aizkraukles novada pašvaldība, Cēsaines novada pašvaldība, Jelgavas pilsētas pašvaldība, Kuldīgas novada pašvaldība, Lubānas novada pašvaldība, Neretas novada pašvaldība, Preiļu novada pašvaldība un Vārkavas novada pašvaldība.

¹⁰³ VARAM 23.05.2013.vēstules Nr.2.18-1e/4605 „Par ieteikumiem iepirkuma procedūru organizēšanā, pašvaldībām izvēloties atkritumu apsaimniekotāju, un ieteikumiem sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumu būtiskajiem nosacījumiem” visām pašvaldībām 2.pielikums.

¹⁰⁴ Atkritumu apsaimniekošanas likums, Publisko iepirkumu likums, Valsts pārvaldes iekārtas likums, likums „Par pašvaldībām”.

VARAM ieteikumu iekļaušanas gadījumu skaits pašvaldību¹⁰⁵ līgumos ar atkritumu apsaimniekotājiem

Ieteikums	Līgumi, kas noslēgti pirms VARAM ieteikumu saņemšanas ¹⁰⁶	Līgumi, kas noslēgti pēc VARAM ieteikumu saņemšanas ¹⁰⁷	Kopā par izlasē iekļautajiem līgumiem
<i>1. Atkritumu apsaimniekotāja ikgadēju ziņojumu par atkritumu apsaimniekošanas gaitu, rezultātiem un problēmām sagatavošanas nepieciešamība</i>	3 no 6	1 no 2	4 no 8
<i>2. Atkritumu apsaimniekošanas maksas pārskatīšanas noteikumi un kārtība</i>	3 no 6	1 no 2	4 no 8
<i>3. Kārtība, kādā iedzīvotāji tiek informēti par atkritumu apsaimniekošanas maksas izmaiņām</i>	3 no 6	0 no 2	3 no 8
<i>4. Informācijas par noslēgtajiem līgumiem ar iedzīvotājiem nodošanas kārtība, uzsākot darbu jaunajam atkritumu apsaimniekotājam</i>	2 no 6	1 no 2	3 no 8

Atkritumu apsaimniekotāja ikgadēju ziņojumu par atkritumu apsaimniekošanas gaitu, rezultātiem un problēmām sagatavošanas nepieciešamība

100. Atkritumu apsaimniekošanas likums¹⁰⁸ nosaka, ka atkritumu apsaimniekotājam pēc pieprasījuma ir jāsniedz informācija pašvaldībai par atkritumu apsaimniekošanu.

VARAM ieteikumos ir noteikts, ka līgumos būtu jāiekļauj prasība atkritumu apsaimniekotājam sagatavot ikgadēju ziņojumu par atkritumu apsaimniekošanas gaitu, rezultātiem un problēmām.

101. Divas pašvaldības¹⁰⁹ līgumus ir noslēgušas pēc VARAM ieteikumu sagatavošanas 23.05.2013., bet tikai viena pašvaldība¹¹⁰ ir noteikusi atkritumu apsaimniekotājam pienākumu regulāri informēt pašvaldību par atkritumu apsaimniekošanas gaitu.

No pārējām izlasē iekļautajām sešām pašvaldībām trīs pašvaldības ir noteikušas prasību atkritumu apsaimniekotājam regulāri sniegt informāciju pašvaldībai, bet pārējās ir iekļāvušas tikai tiesības pašvaldībai informāciju saņemt pēc pieprasījuma vai arī nav norādījušas, cik bieži informācija par atkritumu apsaimniekošanas gaitu būtu jāsaņem un pašvaldībai jāsniedz.

102. Tas, ka tikai puse no astoņām izlasē iekļautajām pašvaldībām līgumā ar atkritumu apsaimniekotāju ir noteikusi prasību regulāri saņemt ziņojumus par atkritumu apsaimniekošanas gaitu, rezultātiem un problēmām, norāda, ka pašvaldībām nav

¹⁰⁵ Aizkraukles novada pašvaldība, Cesvaines novada pašvaldība, Jelgavas pilsētas pašvaldība, Kuldīgas novada pašvaldība, Lubānas novada pašvaldība, Neretas novada pašvaldība, Preiļu novada pašvaldība un Vārkavas novada pašvaldība.

¹⁰⁶ Aizkraukles novada pašvaldība, Jelgavas pilsētas pašvaldība, Cesvaines novada pašvaldība, Neretas novada pašvaldība, Preiļu novada pašvaldība un Vārkavas novada pašvaldība.

¹⁰⁷ Kuldīgas novada pašvaldība un Lubānas novada pašvaldība.

¹⁰⁸ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 23.panta pirmās daļas 1. un 2.punkts.

¹⁰⁹ Kuldīgas novada pašvaldība un Lubānas novada pašvaldība.

¹¹⁰ Kuldīgas novada pašvaldība.

pietiekamas informācijas, lai kvalitatīvi organizētu sadzīves atkritumu apsaimniekošanu¹¹¹ un kontrolētu atkritumu savākšanu un izvešanu¹¹².

Atkritumu apsaimniekošanas maksas pārskatīšanas noteikumi un kārtība

103. Saskaņā ar *Atkritumu apsaimniekošanas likumu*¹¹³ pašvaldība ar savu lēmumu nosaka maksu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.

VARAM ieteikumos ir iekļauta prasība noteikt kārtību un noteikumus atkritumu apsaimniekošanas maksas pārskatīšanai.

104. No divām pašvaldībām¹¹⁴, kuras līgumus ir noslēgušas pēc 23.05.2013., tikai viena pašvaldība¹¹⁵ līgumā ar atkritumu apsaimniekotāju ir paredzējusi atkritumu apsaimniekošanas maksas pārskatīšanas kārtību.

No pārējām izlasē iekļautajām sešām pašvaldībām trīs pašvaldības ir noteikušas, cik bieži, kādos gadījumos un kādas darbības ir veicamas, lai pārskatītu atkritumu apsaimniekošanas maksu.

105. Ņemot vērā, ka tikai puse no astoņām izlasē iekļautajām pašvaldībām līgumā ar atkritumu apsaimniekotāju ir noteikusi atkritumu apsaimniekošanas maksas pārskatīšanas noteikumus un kārtību, pašvaldības ir ierobežojušas savas tiesības kontrolēt maksas izmaiņu pamatotību, lai novērstu nepamatotu atkritumu apsaimniekošanas izmaksu pieaugumu iedzīvotājiem.

Kārtība, kādā iedzīvotāji tiek informēti par atkritumu apsaimniekošanas maksas izmaiņām

106. VARAM ieteikumi paredz noteikt līgumā ar atkritumu apsaimniekotāju kārtību, kādā atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu saņēmēji tiek informēti par maksas apmēra izmaiņām.

107. Izlasē iekļautās pašvaldības trīs līgumos no astoņiem ir iekļāvušas kārtību, kādā iedzīvotāji tiek informēti par maksas izmaiņām, bet pieejas ir atšķirīgas:

107.1. pašvaldība informē iedzīvotājus pašvaldības laikrakstā¹¹⁶;

107.2. pašvaldība informē iedzīvotājus pašvaldības mājaslapā un laikrakstā¹¹⁷;

107.3. atkritumu apsaimniekotājs informē savus klientus rakstiski¹¹⁸.

Abas pašvaldības¹¹⁹, kuras līgumus ir noslēgušas pēc VARAM ieteikumu saņemšanas, nav līgumos iekļāvušas prasību informēt iedzīvotājus par atkritumu apsaimniekošanas maksas izmaiņām.

108. Atkritumu apsaimniekošanas maksas izmaiņu publiskošana masu medijos negarantē to, ka katrs patērētājs, kas noslēdzis līgumu ar pakalpojuma sniedzēju, noteikti iepazīsies ar šo informāciju un tā viņam būs zināma, saņemot kārtējo rēķinu. Patērētājs par atkritumu apsaimniekošanas maksas izmaiņām ir informējams individuāli abām līgumslēdzējām

¹¹¹ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 8.panta pirmās daļas 1.punkts un likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 1.punkts.

¹¹² Likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 2.punkts.

¹¹³ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 39.panta pirmā daļa.

¹¹⁴ Kuldīgas novada pašvaldība un Lubānas novada pašvaldība.

¹¹⁵ Lubānas novada pašvaldība.

¹¹⁶ Aizkraukles novada pašvaldība.

¹¹⁷ Neretas novada pašvaldība un Cesvaines novada pašvaldība.

¹¹⁸ Neretas novada pašvaldība.

¹¹⁹ Kuldīgas novada pašvaldība un Lubānas novada pašvaldība.

pusēm pieņemamā veidā (piemēram, ar pasta starpniecību vai sniedzot šo informāciju rēķinā)¹²⁰.

109. Ņemot vērā, ka tikai viena no astoņām izlasē iekļautajām pašvaldībām līgumā ar atkritumu apsaimniekotāju ir noteikusi pienākumu rakstiski informēt iedzīvotājus par atkritumu apsaimniekošanas maksas izmaiņām, patērētājiem netiek nodrošināta iespēja saņemt informāciju par atkritumu apsaimniekošanas maksas izmaiņām skaidrā un labi saprotamā veidā atbilstoši normatīvā akta¹²¹ prasībām.

Informācijas par noslēgtajiem līgumiem ar iedzīvotājiem nodošanas kārtība, uzsākot darbu jaunajam atkritumu apsaimniekotājam

110. *Atkritumu apsaimniekošanas likums*¹²² nosaka, ka līgumi starp iedzīvotājiem un iepriekšējo sadzīves atkritumu apsaimniekotāju zaudē spēku triju mēnešu laikā no dienas, kad pašvaldība noslēdz līgumu ar jaunu sadzīves atkritumu apsaimniekotāju.

VARAM ieteikumos ir noteikts, ka pašvaldības līgumos ar atkritumu apsaimniekotāju noteikti ir jāparedz kārtība, kādā informācija par noslēgtajiem līgumiem ar iedzīvotājiem tiks nodota jaunajam atkritumu apsaimniekotājam.

111. VARAM ieteikums attiecībā uz līgumu pēctecības nodrošināšanu ir iekļauts vienā¹²³ no divu pašvaldību¹²⁴ līgumiem, kas noslēgti pēc VARAM ieteikumu saņemšanas.

Pārējās izlasē ietilpstošās pašvaldības tikai divos gadījumos no sešiem ir iekļāvušas prasību atkritumu apsaimniekotājam, pārtraucot atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu pašvaldībā, nodot informāciju par līgumiem ar iedzīvotājiem jaunam atkritumu apsaimniekotājam.

112. Ņemot vērā, ka tikai trijās no astoņām izlasē iekļautajām pašvaldībām līgumā ar atkritumu apsaimniekotāju ir noteikta prasība nodot informāciju par līgumiem ar iedzīvotājiem, jaunajam atkritumu apsaimniekotājam praktiski nav iespēju uzsākt darbu normatīvajā aktā¹²⁵ noteikto triju mēnešu laikā no līguma parakstīšanas dienas, ja vien atkritumu apsaimniekotājs, ar kuru līgums ir pārtraukts, labprātīgi nepiekrīt sadarboties un nodot tā rīcībā esošo informāciju.

Normatīvo aktu¹²⁶ nosacījumu iekļaušana pašvaldību līgumos ar atkritumu apsaimniekotājiem

113. Izvērtējot izlasē iekļauto pašvaldību līgumus ar atkritumu apsaimniekotājiem, tika analizēts, vai līgumos ir iekļauti normatīvo aktu¹²⁷ nosacījumi (skatīt 3.tabulu).

¹²⁰ Patērētāju tiesību aizsardzības centra pārskats par uzraudzības projektu „Līgumu noteikumu un komercprakses/reklāmas uzraudzība sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā”, 2014 [Pieejams: http://www.ptac.gov.lv/page/212&news_id=552 (skatīts 24.11.2014.)], 9.lp.;

Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 17.panta pirmā daļa.

¹²¹ Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 17.panta pirmās daļas 3.punkts.

¹²² Atkritumu apsaimniekošanas likuma 18.panta astotā daļa.

¹²³ Lubānas novada pašvaldība.

¹²⁴ Kuldīgas novada pašvaldība un Lubānas novada pašvaldība.

¹²⁵ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 18.panta astotā daļa.

¹²⁶ Atkritumu apsaimniekošanas likums, Publisko iepirkumu likums, Valsts pārvaldes iekārtas likums, likums „Par pašvaldībām”.

¹²⁷ Atkritumu apsaimniekošanas likums, Publisko iepirkumu likums, Valsts pārvaldes iekārtas likums, likums „Par pašvaldībām”.

*Normatīvo aktu¹²⁸ nosacījumu iekļaušana pašvaldību¹²⁹ līgumos
ar atkritumu apsaimniekotājiem*

Nosacījumi	Nosacījumu iekļaušanas gadījumu skaits
<i>1. Kārtība, kādā atkritumu apsaimniekotājs ar pašvaldību saskaņo līgumu projektus ar iedzīvotājiem</i>	<i>1 no 8</i>
<i>2. Līgumsoda paredzēšana atkritumu apsaimniekotājam gadījumos, kad daļēji vai pilnībā netiek izpildīti līguma nosacījumi</i>	<i>2 no 8</i>
<i>3. Līguma izpildes kvalitātes prasības un izmērāmi novērtējuma kritēriji</i>	<i>0 no 8</i>

Kārtība, kādā atkritumu apsaimniekotājs ar pašvaldību saskaņo līgumu projektus ar iedzīvotājiem

114. Normatīvie akti¹³⁰ nosaka, ka pašvaldības organizē un kontrolē sadzīves atkritumu apsaimniekošanu.

Atkritumu apsaimniekošanas līgumus, kas tiek slēgti ar iedzīvotājiem, sagatavo atkritumu apsaimniekotājs, un to saturs un noteikumi pašvaldībās atšķiras. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs kā kompetentā iestāde, veicot analīzi¹³¹, līgumos ar iedzīvotājiem ir identificējis arī netaisnīgus līguma noteikumus (piemēram, attiecībā uz strīdu izskatīšanas un pretenziju iesniegšanas kārtību; līgumsoda vai cita veida kompensācijas piemērošanu; nosakot gadījumus, kad pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs nesniegt pakalpojumu; nosakot nevienlīdzīgas tiesības līgumslēdzējam pusēm; atļaujot pakalpojuma sniedzējam veikt vienpusējas izmaiņas līguma noteikumos). Līgumu starp atkritumu apsaimniekotājiem un iedzīvotājiem detalizētu analīzi skatīt nākamajā sadaļā.

115. Lai novērstu netaisnīgu noteikumu iekļaušanu līgumos ar iedzīvotājiem, Valsts kontroles ieskatā:

- 115.1. atkritumu apsaimniekotāja līguma ar iedzīvotājiem projekts būtu iekļaujams iepirkuma nolikumā, pašvaldībai izvēloties atkritumu apsaimniekotāju, vai pašvaldības deleģējuma līgumā ar tās kapitālsabiedrību; vai
- 115.2. ja šādas darbības nav iepriekš veiktas - pašvaldībām būtu jāparedz kārtība, kādā atkritumu apsaimniekotājs ar pašvaldību saskaņo līgumu projektus ar iedzīvotājiem, vienlaikus nosakot arī kārtību, kādā tiktu nodrošināts, ka līgumi atbilst *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* prasībām un aizstāv iedzīvotāju intereses.

116. Ņemot vērā, ka tikai vienā¹³² no astoņām izlasē iekļautajām pašvaldībām līgumā ar atkritumu apsaimniekotāju ir iekļauta prasība ar pašvaldību saskaņot līguma projektu ar iedzīvotājiem, pašvaldībām nav iespēju pilnībā kontrolēt atkritumu apsaimniekošanu savā

¹²⁸ Atkritumu apsaimniekošanas likums, Publisko iepirkumu likums, Valsts pārvaldes iekārtas likums, likums „Par pašvaldībām”.

¹²⁹ Aizkraukles novada pašvaldība, Cesvaines novada pašvaldība, Jelgavas pilsētas pašvaldība, Kuldīgas novada pašvaldība, Lubānas novada pašvaldība, Neretas novada pašvaldība, Preiļu novada pašvaldība un Vārkavas novada pašvaldība.

¹³⁰ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 8.panta pirmās daļas 1.punkts un likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 1. un 2.punkts.

¹³¹ Patērētāju tiesību aizsardzības centra pārskats par uzraudzības projektu „Līgumu noteikumu un komercprakses/reklāmas uzraudzība sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā”, 2014 [Pieejams: http://www.ptac.gov.lv/page/212&news_id=552 (skatīts 24.11.2014.)].

¹³² Neretas novada pašvaldība.

administratīvajā teritorijā un novērst situācijas, kad līgumos ar iedzīvotājiem ir pārkāptas normatīvā akta¹³³ prasības.

Līgumsoda paredzēšana atkritumu apsaimniekotājam gadījumos, kad daļēji vai pilnībā netiek izpildīti līguma nosacījumi

117. *Civillikums*¹³⁴ nosaka, ka viens no saistību tiesību pastiprināšanas veidiem ir līgumsods – pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā).
118. Lai nodrošinātu, ka atkritumu apsaimniekotājs pilda noslēgto atkritumu apsaimniekošanas līgumu ar pašvaldību un iedzīvotāju intereses tiek ievērotas, Valsts kontroles ieskatā pašvaldībām līgumos ar atkritumu apsaimniekotājiem būtu jāparedz līgumsods atkritumu apsaimniekotājam gadījumos, kad daļēji vai pilnībā netiek izpildīti līguma nosacījumi.
119. Ņemot vērā, ka tikai divās¹³⁵ no astoņām izlasē iekļautajām pašvaldībām līgumā ar atkritumu apsaimniekotāju ir paredzēts līgumsods atkritumu apsaimniekotājam par daļēju vai pilnīgu līguma nosacījumu neizpildi, pašvaldībai nav iespēju ietekmēt atkritumu apsaimniekotāja noslēgtā līguma nosacījumu izpildi, kā arī nav iespējas pilnībā kontrolēt atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā.
120. Līgumu ar atkritumu apsaimniekotājiem izpildes nepietiekama kontrole no pašvaldību puses, kā arī līgumsodu neparedzēšana būtiski negatīvi ietekmē pašvaldības un iedzīvotāju intereses, tajā skaitā vides aizsardzības un pamatotas atkritumu apsaimniekošanas maksas noteikšanas intereses. Piemēram, revīzijā tika konstatēts, ka:
- 120.1. Vārkavas novadā netiek nodrošināta atkritumu apsaimniekotājam deleģētā sadzīves atkritumu dalītā vākšana un novada iedzīvotāji maksā par pakalpojumu, kas faktiski nav nodrošināts;
- 120.2. Kuldīgas novadā netiek nodrošināta savākto sadzīves atkritumu apglabāšana atkritumu apsaimniekošanas reģioniem piesaistītajos poligonos, tādējādi radot draudus poligonu ilgtspējīgai darbībai.

Līguma izpildes kvalitātes prasības un izmērāmi novērtējuma kritēriji

121. *Publisko iepirkumu likums*¹³⁶ nosaka, ka iepirkuma līgumā norāda kvalitātes prasības un citu nepieciešamo informāciju.
122. *Valsts pārvaldes iekārtas likums*¹³⁷ nosaka, ka deleģēšanas līgumā norāda uzdevuma izpildes kvalitātes novērtējuma kritērijus.
123. Lai nodrošinātu kvalitatīvu atkritumu apsaimniekošanu, atkritumu apsaimniekošanas līgumos, kas var būt gan kā iepirkums, gan kā deleģējums pašvaldības kapitālsabiedrībai, Valsts kontroles ieskatā pašvaldībām būtu jāparedz līguma izpildes kvalitātes prasības un izmērāmi novērtējuma kritēriji, piemēram, savlaicīga sadzīves atkritumu izvešana, iedzīvotāju informēšana, atkritumu dalītās savākšanas nodrošināšana, kā arī pakalpojuma saņēmēju apmierinātība ar pakalpojuma kvalitāti, nosakot konkrētu apmierinātības līmeni.
124. Revīzijas laikā iedzīvotāji tika aicināti informēt par situāciju un problēmām atkritumu apsaimniekošanas jomā. Kopumā no iedzīvotājiem tika saņemtas 35 atbildes par problēmām atkritumu apsaimniekošanas maksas noteikšanā un piemērošanā, dalītajā atkritumu savākšanā un sadarbībā ar atkritumu apsaimniekotāju, kā arī par citām būtiskām nepilnībām, kas tika ņemtas vērā, veicot pārbaudes izlasē iekļautajās pašvaldībās.

¹³³ Patērētāju tiesību aizsardzības likums.

¹³⁴ Civillikuma 1691.pants, 1716.pants.

¹³⁵ Neretas novada pašvaldība un Cēsaines novada pašvaldība.

¹³⁶ Publisko iepirkumu likuma 67.panta otrās daļa 3.punkts.

¹³⁷ Valsts pārvaldes iekārtas likuma 46.panta 5.punkts.

125. Patērētāju tiesību aizsardzības centram izvērtējot 14 sadzīves atkritumu apsaimniekošanas uzņēmumu piedāvātos līgumus un to īstenoto komercpraksi, aprēķinot maksu par atkritumu apsaimniekošanu, visos gadījumos ir konstatēti pārkāpumi un sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu sniedzēji ir aicināti labprātīgi novērst konstatētos pārkāpumus patērētājiem piedāvātajos līgumu projektos un noslēgtajos līgumos¹³⁸.

126. Ņemot vērā, ka:

- 126.1. revīzijas laikā iedzīvotāji aktīvi informēja par problēmām sadarbībā ar atkritumu apsaimniekotāju;
- 126.2. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs visos izvērtētajos atkritumu apsaimniekošanas līgumos ar iedzīvotājiem un/vai to īstenotajā komercpraksē ir konstatējis pārkāpumus;
- 126.3. neviens no astoņām izlasē iekļautajām pašvaldībām līgumā ar atkritumu apsaimniekotāju nav paredzētas līguma izpildes kvalitātes prasības un izmērāmi novērtējuma kritēriji,

pašvaldībai nav iespēju izvērtēt atkritumu apsaimniekotāja sniegtā pakalpojuma kvalitāti un lemt par tā uzlabošanu nolūkā aizstāvēt iedzīvotāju intereses, piemēram, izmantojot likumā un līgumā noteiktās pašvaldības kā pasūtītāja tiesības.

127. Ņemot vērā, ka pašvaldības, slēdzot līgumus ar atkritumu apsaimniekotājiem, līgumos ne vienmēr ir iekļāvušas normatīvo aktu¹³⁹ nosacījumus un VARAM ieteikumus, ir nepieciešams izstrādāt normatīvā akta projektu par pašvaldības un sadzīves atkritumu apsaimniekotāja līguma minimālajām prasībām, lai nodrošinātu taisnīgu un skaidru noteikumu iekļaušanu līgumos un pašvaldība varētu efektīvi organizēt atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā.

Ieteikums

128. Lai nodrošinātu taisnīgu un skaidru noteikumu iekļaušanu līgumos un pašvaldība varētu efektīvi organizēt atkritumu apsaimniekošanu savā administratīvajā teritorijā, VARAM izstrādāt normatīvā akta projektu par pašvaldības un atkritumu apsaimniekotāja līguma minimālajām prasībām.

Lai nodrošinātu taisnīgus līguma noteikumus, ir nepieciešams noteikt patērētāja un sadzīves atkritumu apsaimniekotāja līguma minimālās prasības

Konstatējumi un secinājumi

129. Normatīvais akts¹⁴⁰ nosaka, ka patērētāju tiesību aizsardzības uzraudzību un kontroli īsteno Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.

Viena no Patērētāju tiesību aizsardzības centra galvenajām funkcijām ir patērētāju tiesību ievērošanas uzraudzība līgumu projektos un līgumos, ko patērētāji slēdz ar pakalpojumu sniedzējiem, kā arī normatīvajos aktos paredzēto darbību veikšana, lai pakalpojuma sniedzējs grozītu līguma projektu vai pārtrauktu pildīt līguma noteikumus, ja līguma projektā vai noslēgtajā līgumā konstatēti netaisnīgi vai neskaidri noteikumi¹⁴¹.

¹³⁸ Patērētāju tiesību aizsardzības centra pārskats par uzraudzības projektu „Līgumu noteikumu un komercprakses/reklāmas uzraudzība sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā”, 2014, 4.lp. [Pieejams: http://www.ptac.gov.lv/page/212&news_id=552 (skatīts 24.11.2014.)].

¹³⁹ Atkritumu apsaimniekošanas likums, Publisko iepirkumu likums, Valsts pārvaldes iekārtas likums, likums „Par pašvaldībām”.

¹⁴⁰ Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 24.pants.

¹⁴¹ Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 25.panta ceturtās daļas 6.punkts.

130. *Atkritumu apsaimniekošanas likums*¹⁴² nosaka, ka sadzīves atkritumu sākotnējais radītājs vai valdītājs piedalās pašvaldības organizētajā sadzīves atkritumu apsaimniekošanā, noslēdzot līgumu par sadzīves atkritumu savākšanu un pārvadāšanu ar atkritumu apsaimniekotāju, kurš ir noslēdzis attiecīgu līgumu ar pašvaldību.

Pašvaldību organizēto iepirkumu konkursu nolikumos standarta līgumu projekti ar patērētājiem parasti netiek iekļauti, tādējādi izvēlētajam atkritumu apsaimniekotājam ir iespēja noteikt savus līguma nosacījumus.

Iepriekšminētā tiesību norma ierobežo patērētāju izvēles brīvību noslēgt atkritumu apsaimniekošanas līgumu ar jebkuru sev vēlamu atkritumu apsaimniekotāju, tādēļ Patērētāju tiesību aizsardzības centra ieskatā ir nozīmīgi, lai atkritumu apsaimniekotāji, kuriem pieder monopola stāvoklis attiecīgajās atkritumu apsaimniekošanas zonās, izmantotu šo stāvokli labticīgi, proti, veiktu savu komercdarbību atbilstoši normatīvo aktu prasībām un konkrētajā jomā vispāratzītai godīgai tirgus praksei¹⁴³.

131. Laika posmā no 29.04.2013. līdz 06.05.2014. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir īstenojis uzraudzības projektu „Līgumu noteikumu un komercprakses/reklāmas uzraudzība sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā”, kura rezultātā ir publicējis¹⁴⁴:

131.1. pārskatu, kurā ir analizējis biežāk sastopamos netaisnīgos līguma noteikumus sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumos;

131.2. iesakāmo sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma līguma formātu ar Patērētāju tiesību aizsardzības centra norādēm, kas būtu jāņem vērā gan patērētājam, gan sadzīves atkritumu apsaimniekotājam, slēdzot līgumu par sadzīves atkritumu apsaimniekošanas pakalpojuma sniegšanu.

132. Patērētāju tiesību aizsardzības centra aktivitāšu rezultātā lielākā daļa komersantu ir iesnieguši rakstveida apņemšanās¹⁴⁵, labprātīgi apņemoties nepiemērot centra konstatētos netaisnīgos līguma noteikumus ar patērētājiem jau noslēgtajos līgumos, kā arī veikuši labojumus patērētājiem turpmāk piedāvātajos līgumu projektos.

133. Patērētāju tiesību aizsardzības centrs ir identificējis šādus biežāk sastopamos netaisnīgos līguma noteikumus sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumos:

133.1. kas nosaka strīdu izskatīšanas un pretenziju iesniegšanas kārtību – *patērētājs ir tiesīgs pieteikt prasījumu ražotājam pārdevējam vai pakalpojuma sniedzējam par preces vai pakalpojuma neatbilstību līguma noteikumiem divu gadu laikā no pakalpojuma saņemšanas dienas, līdz ar to līguma noteikumi, kas paredz patērētājam tiesības iesniegt pretenziju par saņemto pakalpojumu, piemēram, tikai trīs dienu laikā pēc pakalpojuma saņemšanas, būtiski ierobežo patērētāju normatīvajā aktā¹⁴⁶ nostiprinātās tiesības pieteikt prasījumu pakalpojuma sniedzējam divu gadu laikā no pakalpojuma saņemšanas dienas;*

133.2. kas nosaka līgumsoda vai cita veida kompensācijas piemērošanu – *par netaisnīgiem uzskatāmi līguma noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līguma neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību*

¹⁴² Atkritumu apsaimniekošanas likuma 16.panta pirmās daļas 1.punkts.

¹⁴³ Patērētāju tiesību aizsardzības centra pārskats par uzraudzības projektu „Līgumu noteikumu un komercprakses/reklāmas uzraudzība sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā”, 2014 [Pieejams: http://www.ptac.gov.lv/page/212&news_id=552 (skatīts 24.11.2014.)], 3.lp.

¹⁴⁴ Patērētāju tiesību aizsardzības centra pārskats par uzraudzības projektu „Līgumu noteikumu un komercprakses/reklāmas uzraudzība sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā”, 2014 [Pieejams: http://www.ptac.gov.lv/page/212&news_id=552 (skatīts 24.11.2014.)].

¹⁴⁵ Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 25.panta 8.² daļa.

¹⁴⁶ Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 27.panta pirmā daļa.

neizpildīšanas un nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus¹⁴⁷; pakalpojuma sniedzējam ir jāspēj sniegt skaidrojums par līguma noteikumos ietvertu kompensāciju ekonomisko pamatojumu, proti, informāciju par zaudējumiem, kas katrā atsevišķā gadījumā rodas pakalpojuma sniedzējam, ja patērētājs pārsniedz pieļaujamo atkritumu piemaisījumu apjomu;

- 133.3. kas nosaka gadījumus, kad pakalpojuma sniedzējs ir tiesīgs nesniegt pakalpojumu – līguma noteikums, kas samazina ar likumu noteikto pakalpojuma sniedzēju atbildību, vērtējams kā netaisnīgs līguma noteikums¹⁴⁸, piemēram, par nepārvaramu varu uzskatīt neatbilstošu ceļa seguma stāvokli, vai bīstamības vai remonta dēļ slēgtus piebraucamos ceļus, jo par ceļa stāvokli ir atbildīga persona, kuras īpašumā konkrētais ceļš atrodas (parasti pašvaldības vai valsts pārvaldībā); atsevišķos gadījumos atkritumu apsaimniekotājs var mainīt konteineru izvešanas dienu, par to laicīgi informējot patērētāju, tomēr nav pamata iepriekšminēto apstākļu dēļ patērētājam pakalpojumu nesniegt vispār un par to nenest nekādu atbildību;
- 133.4. kas nosaka nevienlīdzīgas tiesības līgumslēdzējām pusēm – līguma noteikums, kas samazina ar likumu noteikto pakalpojuma sniedzēju atbildību, vērtējams kā netaisnīgs līguma noteikums¹⁴⁹, piemēram, iedzīvotāja pienākums pirms katras atkritumu izvešanas reizes pārliecināties, ka pakalpojuma sniedzējs ar savu transportu varēs piebraukt pie konkrētā īpašuma, tostarp, vai kāds no piebraukšanas ceļiem nav slēgts remonta vai kādu citu iemeslu dēļ, lai gan saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām”¹⁵⁰ ceļu uzturēšana ir pašvaldības, nevis katra atsevišķa iedzīvotāja kompetencē;

patērētāju likumīgās tiesības ierobežo arī tādi netaisnīgi līguma noteikumi, kad pakalpojuma sniedzēja darbinieki, konstatējot atkritumu pārbirumus, konteineru nepieejamību, bojājumus vai pārkāpumus atkritumu sastāvā, veic pierakstus, kurus patērētāji nevar ne ietekmēt, ne apstrīdēt¹⁵¹;

- 133.5. kas atļauj pakalpojuma sniedzējam veikt vienpusējas izmaiņas līguma noteikumos – pakalpojuma sniedzējam būtu individuāli jāinformē (piemēram, pa telefonu vai elektroniskā pasta vēstulē) patērētājs par izmaiņām grafikā, ja atkritumu izvešanas reize tiek pārcelta kaut vai par vienu dienu, jo līguma noteikumi saistībā ar atkritumu izvešanas grafiku paredz patērētājam vairākus pienākumus attiecībā uz atkritumu konteineru pārvietošanu un saglabāšanu: nodrošināt netraucētu specializētā transporta piekļūšanu konteineru izkraušanas vietai; atkritumu izvešanas dienā konteineru novietot ārpus nožogojuma un pēc izvešanas novietot to atpakaļ, atlīdzināt pakalpojuma sniedzējam konteineru vērtību, ja patērētājs ir pieļāvis konteineru pazušanu vai pilnīgu sadegšanu.

Informācijas par izmaiņām līguma būtiskajās sastāvdaļās (piemēram, atkritumu apsaimniekošanas maksas izmaiņas) publiskošana masu medijos negarantē to, ka katrs patērētājs, kas noslēdzis līgumu ar pakalpojuma sniedzēju, noteikti iepazīsies ar šo informāciju un tā viņam būs zināma, saņemot kārtējo rēķinu, līdz ar to patērētājs par atkritumu apsaimniekošanas maksas izmaiņām ir informējams

¹⁴⁷ Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punkts.

¹⁴⁸ Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5.panta otrās daļas 1.punkts un 6.panta trešās daļas 1.punkts.

¹⁴⁹ Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 5.panta otrās daļas 1.punkts un 6.panta trešās daļas 1.punkts.

¹⁵⁰ Likuma „Par pašvaldībām” 15.panta pirmās daļas 2.punkts.

¹⁵¹ Komerclikuma 406.pants un Civilprocesa likuma 1.pants.

individuāli abām līgumslēdzējām pusēm pieņemamā veidā (piemēram, ar pasta starpniecību vai sniedzot šo informāciju rēķinā)¹⁵²;

- 133.6. kas ir neskaidri – līguma noteikumi formulējami vienkāršā un saprotamā valodā, bet neskaidri un neprecīzi noteikumi tiek tulkoti par labu patērētājam¹⁵³, līdz ar to līguma noteikumos noteikto ierobežojumu konteineros ievietot noteikta veida atkritumus vērtējums katrā konkrētajā gadījumā ir atkarīgs no pakalpojuma sniedzēja sniegtās precizējošās informācijas par to, vai nav pieļaujams ievietot atkritumu konteinerā pat nelielu daudzumu no aizliegtajām lietām (piemēram, nelielu procentuālu piejaukumu), kāda ir pieļaujamā šo piemaisījumu norma, kā arī, kāda ir pakalpojuma sniedzēja rīcība, ja tas konstatē, ka atkritumu konteinerā ir minēto lietu neliels piemaisījums (piemēram, daži nelieli akmeņi, neliels daudzums smilšu vai lapu); kā arī pakalpojumu sniedzēja darbības minēto pārkāpumu konstatēšanā (kā fiksē, kā pierāda) un vai patērētājam ir paredzētas kādas sankcijas;
- 133.7. maksas par atkritumu apsaimniekošanu aprēķināšanas kārtības neatbilstība normatīvajiem aktiem – piemēram, komersantam maksu par sniegto atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu aprēķinot nevis par konkrētā atkritumu radītāja vai valdītāja faktiski radīto atkritumu daudzumu¹⁵⁴, bet gan par vidēji aprēķināto vienas personas saražoto atkritumu daudzumu.
134. Tādējādi ir secināms, ka spēkā esošā atkritumu apsaimniekošanas līgumu starp atkritumu apsaimniekotājiem un gala patērētājiem slēgšanas prakse vairumā gadījumu un vairākos aspektos nenodrošina patērētāju interešu aizsardzību.
135. Ņemot vērā Patērētāju tiesību aizsardzības centra veiktā uzraudzības projekta rezultātus¹⁵⁵, ir nepieciešams izstrādāt normatīvā akta projektu par patērētāja un sadzīves atkritumu apsaimniekotāja līguma minimālajām prasībām, lai nodrošinātu samērīgu un taisnīgu līgumu noteikumu iekļaušanu patērētājiem piedāvātajos līgumu projektos un netaisnīgu līguma noteikumu piemērošanas novēršanu ar patērētājiem jau noslēgtajos sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumos.

Ieteikums

136. Lai nodrošinātu samērīgu un taisnīgu noteikumu iekļaušanu patērētājiem piedāvātajos līgumu projektos un netaisnīgu līguma noteikumu piemērošanas novēršanu ar patērētājiem jau noslēgtajos sadzīves atkritumu apsaimniekošanas līgumos, VARAM sadarbībā ar Patērētāju tiesību aizsardzības centru izstrādāt normatīvā akta projektu par patērētāja un sadzīves atkritumu apsaimniekotāja līguma minimālajām prasībām¹⁵⁶.

Revīzijas grupas vadītājs,
vecākais valsts revidents

Jānis Salenieks

¹⁵² Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 17.panta pirmā daļa.

¹⁵³ Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta otrā daļa un 2.¹ daļa.

¹⁵⁴ Atkritumu apsaimniekošanas likuma 39.panta pirmā daļa.

¹⁵⁵ Patērētāju tiesību aizsardzības centra uzraudzības projekts „Līgumu noteikumu un komercprakses/reklāmas uzraudzība sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā”.

¹⁵⁶ Patērētāju tiesību aizsardzības centra uzraudzības projekts „Līgumu noteikumu un komercprakses/reklāmas uzraudzība sadzīves atkritumu apsaimniekošanas jomā”.

Revīzijas grupa:

vecākā valsts revidente

valsts revidente

valsts revidente

valsts revidente

Kristīne Loča

Iveta Mansura-Garsija

Olga Loginova

Zane Reizniece

Atkritumu apsaimniekošanas reģioni un atkritumu poligoni Latvijā¹⁵⁷

Revīzijas grupas vadītājs,
vecākais valsts revidents

J.Salienieks

¹⁵⁷ Atkritumu apsaimniekošanas valsts plāna 2013.–2020.gadam (apstiprināts ar MK 21.03.2013. rīkojumu Nr.100) 13.lp.

Pašvaldību un atkritumu apsaimniekotāju noslēgto līgumu izvērtējums atbilstoši līgumu būtiskajiem noteikumiem

1.tabula

VARAM ieteikumu iekļaušana pašvaldību līgumos ar atkritumu apsaimniekotājiem

Līguma slēgšanas datums	Līgumi, kas noslēgti <u>pirms</u> VARAM ieteikumu saņemšanas						Līgumi, kas noslēgti <u>pēc</u> VARAM ieteikumu saņemšanas	
	08.07.2013. ¹⁵⁸	25.04.2013.	20.12.2012.	09.12.2011.	01.11.2004.	22.02.2010.	14.10.2013.	01.02.2014.
Ieteikums	Neretas novada pašvaldība	Cesvaines novada pašvaldība	Vārkavas novada pašvaldība	Aizkraukles novada pašvaldība	Jelgavas pilsētas pašvaldība	Preiļu novada pašvaldība	Lubānas novada pašvaldība	Kuldīgas novada pašvaldība
<i>1. Atkritumu apsaimniekotāja ikgadēju ziņojumu par atkritumu apsaimniekošanas gaitu, rezultātiem un problēmām sagatavošanas nepieciešamība</i>	Noteikta	Noteikta	Nav noteikta	Nav noteikta	Nav noteikta	Noteikta	Nav noteikta	Noteikta
<i>2. Atkritumu apsaimniekošanas maksas pārskatīšanas noteikumi un kārtība</i>	Noteikta	Nav noteikta	Noteikta	Noteikta	Nav noteikta	Nav noteikta	Noteikta	Nav noteikta
<i>3. Kārtība, kādā iedzīvotāji tiek informēti par atkritumu apsaimniekošanas maksas izmaiņām</i>	Noteikta	Noteikta	Nav noteikta	Noteikta	Nav noteikta	Nav noteikta	Nav noteikta	Nav noteikta
<i>4. Informācijas par noslēgtajiem līgumiem ar iedzīvotājiem nodošanas kārtība, uzsākot darbu jaunajam atkritumu apsaimniekotājam</i>	Nav noteikta	Noteikta	Nav noteikta	Noteikta	Nav noteikta	Nav noteikta	Noteikta	Nav noteikta

¹⁵⁸ Iepirkums izsludināts 03.05.2013. saskaņā ar publikāciju Iepirkumu uzraudzības biroja mājaslapā <http://www.iub.gov.lv/iubsearch/q/NNP%202013%7B%7C%7D06/pc/NNP%202013%7B%7C%7D06/> [skatīts 28.11.2014.].

Normatīvo aktu¹⁵⁹ nosacījumu iekļaušana pašvaldību līgumos ar atkritumu apsaimniekotājiem

Līguma slēgšanas datums	08.07.2013. ¹⁶⁰	25.04.2013.	20.12.2012.	09.12.2011.	01.11.2004.	22.02.2010.	14.10.2013.	01.02.2014.
Nosacījums	Neretas novada pašvaldība	Cesvaines novada pašvaldība	Vārkavas novada pašvaldība	Aizkraukles novada pašvaldība	Jelgavas pilsētas pašvaldība	Preiļu novada pašvaldība	Lubānas novada pašvaldība	Kuldīgas novada pašvaldība
<i>1. Kārība, kādā atkritumu apsaimniekotājs ar pašvaldībām saskaņo līgumu projektus ar iedzīvotājiem</i>	<i>Noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>
<i>2. Līgumsoda paredzēšana atkritumu apsaimniekotājam gadījumos, kad daļēji vai pilnībā netiek izpildīti līguma nosacījumi</i>	<i>Noteikta</i>	<i>Noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>
<i>3. Līguma izpildes kvalitātes prasības un izmērāmi novērtējuma kritēriji</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>	<i>Nav noteikta</i>

Revīzijas grupas vadītājs,
vecākais valsts revidents

J.Salienieks

¹⁵⁹ Atkritumu apsaimniekošanas likums, Publisko iepirkumu likums, Valsts pārvaldes iekārtas likums, likums „Par pašvaldībām”.

¹⁶⁰ Iepirkums izsludināts 03.05.2013. saskaņā ar publikāciju Iepirkumu uzraudzības biroja mājaslapā <http://www.iub.gov.lv/iubsearch/q/NNP%202013%7B%7C%7D06/pc/NNP%202013%7B%7C%7D06/> [skatīts 28.11.2014.].